

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE**

1907. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

44,

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA

1907.

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE
1907. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉN
SZÉKELYHIDON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.**

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA

1907.

Az
érmelléki ev. reform. egyházmegye

1907. évi október hó 1-ső napján

Székelyhidon tartott rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes és *Fényes Endre* egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt.

a) *Tanácsbírák:*

Egyházi részről:

Vecsey Sándor
Szathmári Sándor
Bányai László
Fazekas Imre
Végh József

Világi részről:

Konrád László
Dobozy Kálmán
Magyary Miklós

b) *Tisztviselők:*

Egyházi főjegyző: Fazekas Imre.
Egyházi aljegyző: Balogh Ferencz.
Világi főjegyző: Dr. Babós János.
Egyházmegyei számvevő: Bányai László.
Egyházmegyei pénztárnok: Vecsey Sándor.
Egyházmegyei ügyész: Dr. Váradi Miklós.

c) *Az egyházak képviselőiben:*

- Albis: Kalas István l., Garnai Imre g.
 Álmosd: K. Tóth Sámuel l., Bányai Gyula k.
 Alsó-Abrány: K. Szabó József l.
 Apát-Keresztur: Csuka Ferencz l.
 5 Asszonyvására: Vecsey Sándor l., Póka Ferencz k.
 Bagamér: Bányai László l., Silye Dániel g.
 Bályok: Molnár Mihály l., Fazekas Péter g.
 Bogyoszló: Aranyi György l., Bányai Imre g.
 B.-Diószeg: Veress István l., Pócsi János g.
 10 B.-Félegyháza: Végh Lajos l.
 Csokaly: Simon Elek l., Pallaga József g.
 Ér-Adony: Jakab József l., Kis Sándor t. k.
 Ér-Keserü: Fazekas Imre l., Bertalan Károly g.
 Ér-Köbölbut: Varga Béla l., Székely József g.
 15 Ér-Mihályfalva: Szathmári Sándor l., Konrád
 László pr.
 Ér-Olaszi: Demjén Ferencz l., Szabó Sándor g.
 Ér-Semjén: Végh József l., Béres Sándor g.
 Ér-Tarcsa: Molnár József l.
 Felső-Abrány:
 20 G.-Petri: Takács Zsigmond l.
 H.-K.-Szent-Miklós: ifj. Szabó József l., ifj. Balázs
 Sándor g.
 H.-K.-Szent-Imre:
 Kakad: Csontos László l., Mikó József t. k.
 Kécz: Balogh Imre l.
 25 Kiskereki: Lengyel Pál l., Hajdu József t. k.
 Kóly: Szentkirályi Károly l., Szücs Sándor g.
 Margitta: Balogh Ferencz l.
 Micske: Rác Lajos l.
 M.-Petri: Gábor István előkönyörgő t., Dobozy
 Mihály fg.
 30 Nagy-Léta: Marjay Péter l.
 Ottomány: Szabó Mihály l.
 Piskólt: Ablonczy József l., Erdős Imre g.
 Poklostelek: Kis Sándor l., Böszörményi Ferencz g.
 Szalacs: Nagy Imre l., Fazekas András g.
 35 Székelyhid: id. Szabó József l., Magyar Miklós fg.
 Szentjobb: Holló József l., Papp Károly g.

Széplak: Takács József l.
 Tóti: Józsa Gábor l., Szabó Ferencz g.
 Uj-Léta: Nagy Sándor l., Porkoláb Károly g.
 40 Vajda: Magyari Gábor l., Baresa Sándor k.

d) *A tanítói kar részéről:*

Hajdu József tanító egyleti elnök, Molnár Antal tanító egyleti főjegyző, mint a tanító-testület képviselői és számos tanító.

1. sz. Marjay Péter esperes, egyházi elnök, Istenhez emelt buzgó ima után, meleg szavakkal üdvözölvén a szép számmal megjelenteket:

a gyűlést megnyitja.

2. sz. A gyűlés megnyitása után, egyházmegyei közgyűlésünk állandó alkotó tagjai s az egyházak lelkeszei, gondnokai és képviselői számláltatván össze:

Megállapítja közgyűlés, hogy az elől megnevezett tagok, — az elnökséggel együtt — összesen hetvenegyen vannak jelen.

A meg nem jelentek elmaradásokat az esperesi hivatalnál előzetesen bejelentvén, távoll-maradások igazoltatott.

3. sz. Esperes beterjeszti jelentését az általa tavaszi közgyűlésünk óta végzett fontosabb hivatalos intézkedéseiről, valamint hivatkozással tavaszi közgyűlésünk 27. sz. alatti megbízatására, — az országos református lelkészi értekezleten szerzett benyomásai és tapasztalatairól, a következőkben:

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Időközi jelentésemet azon szomorú eset közlésével kezdem, hogy Soltész László egyházkerületi tanácsbíró pár hét előtt meghalt. A boldogult nem volt ugyan tagja egyházmegyénknek, de egyházkerületi tanácsbírói tisztében a köz egyház szolgálatában állott s így egyház-

megyénk ügyeivel is többször foglalkozott, erős judiciummal, szigorú igazsággal, a mellett szeretettel végezte a reá bízottakat. Életében általános szeretet, tisztelet vette körül, halála veszteség egyházkerületünkre, méltó, hogy a régebbi idők e puritán jellemű férfija halála feletti részvétének egyházmegyénk is e jelentés során kifejezést adjon.

A távozó fáradt szolgák nyugosznak a csendes temetőben, az itt maradt küzdők küzdenek tovább e bajos életben. A kötelességteljesítés küzdelmeiből nagy osztályrész jutott mindnyájunknak e folyó esztendőben, mert ez, új egyházi törvényünk életbeléptetésével s a törvénynek új rendelkezéseivel kemény munkára hív mindnyájunkat. Ez esztendő korszakot alkotó lesz egyházunk történetében, a rég óta várt s annyiszor sürgetett egyházi adóteher csökkentése az ennek megvalósítására megkívántató átalakító munkálatok végzése, a régóta sürgetett lelkészi nyugdíjintézet szervezése, megépítése most van napirenden; mindegyik sok nehéz teherrel súlyosodik reánk, bizony nem csekély dolog győzelmesen megküzdeni velök, de a csüggedetlen igyekezetet, a törhetlen kitartást mindég siker koronázta még. Fel tehát a nehéz munkára, támogassuk abban egymást testvéri szeretettel s a jó Isten megsegít bennünket lelke erejével. Nevezetes marad ez az esztendő egyházunk történetében azért is, mert a kezdettől fogva soha és sehol be nem vált, bizonyos korlátokhoz kötött s 25 év óta annyi surlódásra okot szolgáltatott lelkészválasztási törvényt eltörölte s a korlátlan, szabad lelkészválasztást léptette életbe; remélhető, hogy az ezzel járó szabadságot, a gyülekezetek vezetőinek és tagjainak okos előrelátása, soha sem a köz kárára; hanem az egyes egyházak és a köz javára fogják használni.

Ezek után van szerencsém jelenteni, hogy tavaszi egyházmegyei gyűlésünk óta következő fontosabb hivatalos ügyeket végeztem:

1. Országos lelkészi nyugdíj és özvegy árva gyámintézet *a)* Törvény, *b)* Ügyrend, *c)* Végrehajtási utasítás című füzetet minden lelkészi hivatalnak megküldtem.
2. Iskolai „Gyűjtőiv“ nyomtatványokat szétküldtem.
3. Canonica visitáció elvégzése iránt intézkedtem, az erről szóló jelentést külön betérjesztem.

4. Ujlétai lelkész választást elrendeltem, Nagy Sándor meghívott lelkész beiktatása iránt intézkedtem úgy, hogy Nt. Bányai László egyházi és Fráter Zoltán világi tanácsbíró urakat a beiktatáson való megjelenésre felkértem, a kik készséggel megjelentek és a lelkész székfoglalását ünnepélyes és emlékezetessé tették.

5. Tavaszi gyűlésünk egyházkerületi gyűlés elé tartozó határozatait felterjesztettem.

6. Több rendbeli tanítói szolgálati bizonyítványt megerősítettem.

7. Időközben megejtett köbölkúti, szentjobbi, szalacsi, diószegi és kakadi tanító választást, illetve állandósítást megerősítettem.

8. Egyházmegyénk névtári adatait összegyűjtve a püspöki hivatalhoz beküldtem.

9. A zsinati törvények végrehajtására vonatkozó egyházkerületi határozatot szétküldtem.

10. Ujlétai lelkész fizetés kiegészítése iránt felterjesztést tettem s az eredményes elintézést közlő főgondnoki értesítést, illetve ministeri döntést Nagy Sándor ujlétai lelkésznek megküldtem.

11. Felsőábrányi egyház gyűjtőkönyvvekkeli segélygyűjtés engedély tárgyában intézkedtem, a felség folyamodványt felterjesztettem, melyről az értesítés a napokban meg is érkezett hivatalomhoz, mely szerint nevezett egyház a felség kegyelméből 200 korona segélyt kap s ez összeg az építkezés megkezdésekor lesz folyósítva.

12. Május 26-án az újjáépített monus-petri-i templom felszentelésén családi gyászom miatt részt nem vehetvén, helyettesemül Végh József e. m. tanácsbíró kérttem fel, a ki hat margittai körbeli lelkésztársunkkal együtt végezte a magasztos, szépen sikerült ünnepélyt.

13. 290. számú körlevélben egyházmegyei egyházi aljegyző választást elrendeltem, taneszközök ingyenes beszerzése iránti eljárásra iskolaszéki elnököket felhívtam.

14. Hegyközszentimrei, vajdai, ujlétai, bogyoszlói és éradonyi hátrány követelések behajtására az illetékes szolgabírói hivatalokat felkértem.

15. Országos ref. lelkészi nyugdíjintézetbe felvételhez szükséges tagsági ivateket szétküldtem, az okmányok

összegyűjtése iránt lekipásztortársaimhoz felhívást intéztem.

16. Megyei kir. tanfelügyelő megkeresésére tanítóinknak a korpótlék nyugták kiállítására vonatkozólag utasítást adtam.

17. Az új egyházi törvénykönyvet minden egyháznak megküldtem.

18. Gálospetrii egyháznak templomtető kijavítás céljára 3000 korona kölcsön felvételre beleegyezést adtam.

19. 1907. évi XXVII. t. cz. 32. szakasza értelmében a tanítók eskütételénél az egyházi hatóság képviselése iránt intézkedtem s egy helyen magam is megjelentem.

20. Álmosd-i egyháznak a templomtorony és lelkészlak renoválására vonatkozó terv és költségvetés átvizsgálása után a főiskolától 6500 korona kölcsön felvételre beleegyezést adtam.

21. A Közoktatásügyi Minister által engedélyezett tanító korpótlékokról szóló leiratot minden helyre elküldöttem.

22. Országos gyámintézeti segélyt öt lelkész özvegynek s egy kiskorú árvának két évnegyedről megküldtem.

23. Szabó Dániel 3-ad évet végzett hittanhalgatót püspöki kibocsátás alapján szept. 1-ig székelyhidi egyházunkban lelkészi szolgálatok teljesítésére fehatalmaztam.

24. Julius 9-én az új egyházi törvények végrehajtása tárgyában Debreczenben tartott esperesi konferencián megjelentem.

25. Egyházmegyénk tavaszi gyűlésének jegyzőkönyvét a társ egyházmegyék esperesi hivatalainak megküldtem.

26. 1907. április 9—13. napjain tartott konventi ülés jegyzőkönyvét minden lelkészi hivatalhoz elküldtem.

27. Lelkészképességi vizsgálatok idejét segédlelkészekkel tudattam.

28. Több lelkésztársnak nyugdíjintézetbe belépés céljára szolgálati bizonyítványt adtam.

29. Az új egyházi törvények életbeléptetése körüli eljárás tárgyában Julius 17-re tanácsbírói értekezletet, Jul. 25-re egyetemes lelkész értekezletet hívtam össze ; az itt

hozott határozatok ezen egyházmegyei gyűlésünk elé lesznek terjesztve.

30. Egyházmegyei egyházi aljegyzőre beérkezett szavazatok felbontására bizottságot összehívtam, abszolút többséget senki nem nyervén Kalas István albisi és Balogh Ferencz margittai lelkészek között újabb szavazást rendeltem el; e másodszor beérkezett szavazatok felbontására augusztus 22-őre a bizottságot ismét összehívtam, a felvett két jegyzőkönyvet e gyűlés elé terjeszttem.

31. A Debreczenben július 19-én tartott esperesi konferencia jegyzőkönyvét minden lelkészi hivatalnak megküldtem.

32. Egyházkerületi tanár és tanító képviselőkre a szavazást elrendeltem s az adonyi kivételével, mely nem érkezett meg, az összes szavazatokat a püspöki hivatalhoz beküldtem.

33. Dókus Ernő gyám- és nyugdíjintézeti bizottsági elnök felhívására lelkésztársaimat szolgálati idejük évszámának közlésére felkértem s a vett értesítések szerint nevezettnek jelentést tettem.

34. Az egyházi adóteher csökkentésére szükséges kérvényhez a megkivántató rovatos iveket minden lelkészi hivatalnak megküldtem.

35. Simon Imre csokalyi és Bakos József piskolti segédlelkészeket egyházmegyénk kebeléből saját kívánságukra elbocsátottam.

36. Szeptember 15-én Vajdán Magyar Miklós e. m. v. tanácsbíró urral megjelentem, isteni tiszteletet tartottam, azután új egyházi törvénykönyvünket, főleg annak adózásra vonatkozó részét megösmerttettem, a minden irányban adott magyarázat után egyházközségi közgyűlés a törvényben foglalt adókulcsot elfogadván a múlt évben kilépett 65 egyháztághoz a visszalépés iránt felhívást intéztem, kiknek köréből a visszalépés tekintetében kedvező és biztató kijelentések tétettek.

37. Biharvármegye közig. bizottsága elnökének 988 907 számú megkeresése alapján tanítói korpótlék és fizetés kiegészítés iránti eljárásra — az 1907. évi XXVII. t. cz. végrehajtására vonatkozó utasításban jelzett módon és alapon — az iskola fentartó egyházakat felhívtam.

38. Azon lelkészekről, kik a nyugdíjintézetnek nem tagjai, egyházkerületi pénztárnoknak jelentést tettem.

Szeptember 18-ikán Budapesten tartott országos ref. lelkészi egyesületi gyűlésen tavaszi egyházmegyei gyűlésünk határozata szerint Végh József lelkésztársammal egyházmegyénk képviselőjében megjelentem. Örömmel vettük Bányai László lelkésztársunk csatlakozását is. A gyűlés lefolyásáról tisztán egyéni vonatkozásu megjegyzéseimet szükségesnek tartom itt röviden jelezni, teljesen szabadon hagyván a lelkésztársaknak és az egyházmegyének is az ügyvel szemben követendő eljárást és elhatározást. Rég idő óta óhajtott és több oldalról sokszor sürgetett kívánság volt a lelkésztársak tömörülése és egyesülése s midőn egyesek kezdeményezése folytán az ország különböző vidékeiről most mintegy 540 lelkész egybegyülekezett, első tekintetre legszebb reményekkel lehattunk, hogy az egyesülés a jövőre legbiztatóbb kilátásokkal mindenek megalakulására megalakul; ez meg is történt, a kezdete t. i. az istenitisztelet megható, impozáns és gyönyörűsége volt, hallottunk egy igen szép és igaz egyházi beszédet s utánna okos és igaz tartalmu megnyitó beszédeket, de nyomban ezek után már az elnök választásnál kezdett oszladozni a szép illuzió. Nagy kavarodás közben kihagyta a többség, még az alelnökségből is a szervezés körül sokat faradozott Morvay Ferencz nagyvátyi lelkészt, nem hallgatták meg s nem engedték szóhoz jutni Péntek Ferencz szentendrei lelkészt, a ki több mint két évtizeddel ezelőtt általa szerkesztett Közpapok Lapjában első volt, ki a szervezkedés és egyesülés szükségét hangsúlyozta s a papság érdekeit helyes irányban lelkesen szolgálta, egyáltalán nem hallgatott meg a többség semmiféle ellenvéleményt, kivált, ha az a szerénység színezetében nyilvánult volna meg. Elég baj, hogy ilyen modorban indult meg a gyűlés, mert ez sokaknak a kedvét, bizalmát elvette úgy, hogy már a második napon a jelentkezőknek alig fele volt látható; ha ez a hatalmas testület irányt és modort nem tévesztve haladt volna célja felé, úgy törekvésének a hivatalos egyházat vagyis az egyházhatóságokat is megnyerve: hatalmas előmozdítója lehetett volna a közegyház és a lelkészi-testület jövő boldogulásának, így azonban kérdéses, hogy

az ott elhangzott beszédek után nincs-e kivetköztetve komolyságából? s vajjon nem lett-é már csirájában ellen-szenvessé az egész akció?! Nem akar ez a megjegyzés vád lenni senki ellen, az ügyszeretéből folyó aggodalomnak szava ez, de egyszersmind a meggyőződésé is. Szerény meggyőződésem szerint ugyanis a mai rendkívül súlyos politikai és társadalmi bonyodalmak között nem volt helyes az erő szétforgácsolására irányuló eszméknek felvetése; helytelen volt szerintem az is, hogy a gyűlés többsége ridegen kimondta, hogy kizárólag papi szervezet kíván maradni, a világiak határozott kizárásával.

Ha hivatalos uton együtt tudtunk békésen haladni s együtt tudtuk megépíteni 400 esztendősz egyházunkat, mért ne lehetnénk együtt egyháztársadalmi akció kérdésekben is?! Egy szó a maga helyén és maga idejében csudákat mivelhet, de nem a maga helyén és nem a maga idejében volt kikiáltva most ezen a gyűlésen a „secularizáció“ szava. Bármilyen tetszetős valamely hangzatos és nagyjelentőségű szó mindég számot kell vetni a kivitel nehézségeivel és a végeredmény kérdéseivel. Azt hiszem, felesleges fejtegetnem, mindenki belátja, nem olyanok mai politikai viszonyaink, hogy ilyen rázkódtató kérdéssel, a siker reményével előállhatnánk.

Az 1848. XX. t. cz. szellemének érvényesülése mindnyájunknak legszentebb kívánsága, de rázkódtatás és felekezeti surlódások nélkül a hivatalos egyház, jobban mondva az egyházhatóságok vezetésével kell a nagy cél felé törekednünk, akkor az erők egyesítésével lassan, lassan fokozatos haladással célhoz juthatunk. Több irányban lehetne kifogást tenni a gyűlésen elhangzott elvi kijelentések ellen, itt most még csak az ellen emelem fel tiltakozó szavamat s erre már kérem az egyházmegye tiltakozását is, ne engedjük tiltakozás nélkül elhangzani az ilyen abszurd kijelentéseket, a mit a gyűlésen egy nagyobb alföldi egyház lelkésze tett, „hogy teljes államosítás nélkül sohasem lesz jó iskola“. Nem bölcsességből származó beszéd ez, megtagadása ez egész multunknak, megsértése becsületes jó tanítóinknak, kiknek egyházunk és hazánk annyit köszönhet. Ha mindég államiak lettek volna iskoláink, nem volna ma protestans egyház.

Nem foglalkozom tovább a gyűlés dolgaival, csak kifejezem abbéli meggyőződésemet, hogy ez az akció ellenkező eredményt hoz, mint a mit tőle várni lehetett és kellett volna. Ugyanazért véleményem szerint a felelősség nagy fontosságára való tekintettel legczélszerűbb ezt a kérdést mindenkire nézve nyílt kérdésnek hagyni. Az egyházmegye, mint hatóság tartsa távol magát még ez idő szerint a mozgalomtól s minden egyes lelkész szabadon határozza el akar-e tagja lenni az „Országos ref. lelkészi egyesület“-nek.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, tisztelettel vagyok.
Nagylétán, 1907. szeptember 29.

Marjay Péter s. k.
esperes.

Közgyűlés esperes jelentését helyesléssel tudomásul veszi, az abban foglalt elnöki intézkedéseket helyben hagyja és megerősíti és a jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni rendeli.

4. sz. Olvastatott az egyházmegyei egyházi aljegyzői állásra beadott szavazat levelek felbontására kiküldött bizottságnak 1907. évi jul. 18-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint az összes egyházaktól beérkezett 43 szavazat közül nyert: Balogh Ferencz margittai lelkész 19; Kalas István albisi lelkész 9; Könyves Tóth Sámuel álmosdi lelkész 9; Szentkirályi Károly kólyi lelkész 2; Veress István b. diószegi lelkész 1; Takács Zsigmond g. petrii lelkész 1 és Molnár Mihály bályoki lelkész 1 szavazatot. — Összesen 42 szavazat. — Egy szavazatlevél szabálytalanul lévén kiállítva, érvénytelenített.

A beérkezett 42 érvényes szavazat közül általános többséget senki nem nyervén, a legtöbb szavazatot nyert Balogh Ferencz margittai és a két egyenlő 9—9 szavazatot nyert lelkészek között sorshuzás útján Kalas István albisi lelkészek között újabb választás rendeltetett el.

A második szavazás eredményéről a szavazatbontó bizottság 1907. aug. 22-én felvett jegyzőkönyvének bizonyossága szerint, a beadott 40 érvényes szavazat közül Balogh Ferencz margittai lelkész nyert 24 (huszonnégy),

Kalas István albisi lelkész 16 (tizenhat) szavazatot és így Balogh Ferencz margittai lelkész egyházmegyei egyházi aljegyzőnek 8 szótöbbséggel megválasztatott.

Közgyűlés teljes megaláztatással veszi tudomásul a választás eredményét s Balogh Ferencz margittai lelkészt törvényesen megválasztott aljegyzőnek nyilvánítja. — Megválasztott aljegyző meleg szavakban köszönvén meg az egyházmegye bizalmát, szolgálatát egyházmegyénk érdekében készséggel felajánlja s a törvényben előírt esküt letévén, hivatalát azonnal elfoglalja.

5. sz. Esperes jelenti, miszerint az ujlétai lelkészválasztás szabályszerűen megtörtént s a megválasztott, illetőleg meghívott s esperesileg megerősített Nagy Sándor atyánkfia hivatalát immár elfoglalta s kéri nevezett lelkész megerősítését és bekebelezését.

Közgyűlés Nagy Sándor ujlétai lelkészt hivatalában megerősítvén, szeretettel igtatja egyházmegyénk lelkészeinek sorába. — Utasítja egyben közgyűlés úgy a választóegyházat, mint megválasztott lelkészt, a szokásos bekebelezési díjaknak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos beszolgáltatására.

6. sz. Esperes beterjeszti a kánonszerű egyházlátogatásról szóló jelentését a következőkben :

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés !

Határozott szándékom volt a kanonika visitatiót minden egyházközségünkben személyesen teljesíteni; ebben azonban megakadályozott a mélységes családi gyász, mely épen a visitatio megkezdése táján súlyosodott reám. — Nem volt elég erőm ily komoly és nagyobb munkára; csupán a b.-diószegi körben végezhettem a vizsgálatokat, Fráter Zoltán vil. tanácsbíró és Könyves Tóth Sámuel lelkész urak társaságában. — A székelyhidi körben Szathmáry Sándor tanácsbíró, dr. Váradi Miklós e. m.-i ügyész és Demjén Ferencz lelkész; a mihályfalvai körben Fazekas Imre tanácsbíró, és Nagy

Imre lelkész urak; a margittai körben Végh József tanácsbíró, Magyary Miklós vil. tanácsbíró és Kiss Sándor lelkész urak voltak szivesek a vizsgálatot teljesíteni, kiknek e helyen mondok köszönetet segédkezésükért.

A beérkezett vizsgálati iratok és jegyzőkönyvek alapján a következőkben van szerencsém egyházmegyénk valláserkölcsei, nevelésügyi és anyagi állapotáról jelentésemet előterjeszteni.

I. Valláserkölcsei állapot.

Valláserkölcsei tekintetben a gyülekezetek való állapotát, a hivek isteni tisztelet gyakorlásából, a sákramentomokkal élésből, erkölcsi magaviseletéből, anyagi áldozat készségéből és az uralkodó bűnök, vagy rossz szokások kisebb-nagyobb mérvéből vélem megállapíthatónak. — Ha már most ezeket vizsgáljuk, daczára az utóbbi időkben feltünő módon terjedő, rendbontó irányzat fokozódásának s társadalmi és egyházi téren a zavargó és izgató elemek szaporodásának, — az eddigi állapotokkal összehasonlítást téve, — még sem lehet nagy aggodalomra és panaszra okunk, mert a gyülekezetek tagjai általában véve az isteni-tisztelet gyakorlásával kellő vallásosságukról tesznek bizonytságot. — Hiterős és dicséretes a vallásos buzgóság 13 egyházban; kielégítő és kifogástalan 23 egyházban; türethetőnek van jelezve 3 egyházban; egyetlen helyről, Micskéről, van jelezve, hogy vallásosság tekintetében, főleg a szegény munkás nép körében hanyatlás mutatkozik s a templomot csak ünnepnapokon látogatják. Van még egy megdöbbentő eset Hegyközszentimrén, honnan az van jelentve, hogy a keresztséget sokan mellőzik, a mi már a vallás iránt a legnagyobb közönyösségről s az egyháztól fokozódó elidegenedésről tesz szomorú bizonytságot. — Ezzel szemben örvendetes jelentésül szolgál az, hogy Bihardiószegegen a baptisták az utóbbi időkben nem szaporodnak; sőt többen visszatérnek és a keresztséget kevesen mellőzik.

A templomlátogatás vasárnapokon és ünnepnapokon a legtöbb helyen igen buzgó s minden tekintetben megnyugtató. — Vasárnapokon egy-két kivétellel minden

egyházban kétszer tartatik istenitisztelet; délután káté-, biblia-magyarázattal, vagy imával; Ujlétán pedig délután is predikációval.

Hétköznapokon mindennap tartatik istenitisztelet: Bihardiószegen, Margittán, Mihályfalván, Nagylétán, Székelyhidon, Szalacson, Szentjobbon és Ujlétán; egyáltalában nem tartatik: Bogyoszlón, Ottományban, Apátkereszturon, Kakadon, Felsőábrányban, Mónuspetriben, Értarcsán és Vedresábrányban; a többi helyeken pedig csak szórványosan, csak bünbánati és adventi hetekben; Hegyközszentimrén csak egyszer mártius 15-én van istenitisztelet.

Az egyháztagek és ifjak erkölcsi élete általában véve kielégítő s a községekben legnagyobb részt békés egyetértés uralkodik.

Feltűnő bűnökként 11 helyen káromkodás, iszákosság; 2 helyről kisebbszerű tolvajlás, lopás, ünneprontás, verekedés és szülők iránti tiszteletlenség vannak fel- említve.

Szegények-árvákról sincs elfelejtkezés; legtöbb helyen a község s néhány helyen a község és egyház által gondoztatnak. Érmihályfalván az árva gyermekek iskoláztatásáról az egyház gondoskodik.

Adományok és hagyományok, daczára a nehéz időknék s hiveink sokféle anyagi bajainak, dicséretes mérvben folynak be egyes helyeken. — Első helyen említendő az a szép és tiszteletreméltó szokás, hogy az urasztala, — egy-két kivétellel, — minden egyházközségben a hivek által láttatik el.

Az 1906. év folyamán az egyházak részére a következő adományok és hagyományok tétettek:

1. *Asszonyvásár*: Erdei Imréné egyházi szükségletre adott 2 koronát.

2. *Albis*: Ozsváth Lajos egyházi czélokra adott 10 koronát.

Ezenkívül a Monuspetri-i egyház részére 1 urasztali poharat; 2 drb kendőt és 38 korona készpénzt ajándé- uoztak az albisi buzgó hivek. — Eléggé meg nem dicsérhető, követendő példá az, mit az albisiak a tüzkáro- sult, hamvaiból uj életre kelő Monuspetri kis egyházzal szemben oly nagy szeretettel viseltettek.

3. *Álmosd*: Nemes Sándor a szószékre diszes kárpitot adományozott 83 korona értékben. Haranopéncz 116 korona. Orgona ujtásra közadakozásból gyült 822 korona 25 fillér.

4. *Bagamér*: Halálozások alkalmával a hivatalnokok rozs fizetése váltságára Balogh Sándor hagyományozott 50 koronát. Özv. Gyarmathy Istvánné 30 koronát. Özv. Oláh Ferenczné 30 koronát. Az egyház szükségei fedezésére többen 228 koronát.

Igen figyelemre méltó Bagamérban, hogy ott a szegények segélyezését is lehetővé tette a családtagok és utódok iránt nyilvánuló meleg szeretet. — Igy az Ármós Bálint féle 4000 koronás alapítvány kamataiból 11 iskolás gyermeknek adatott 140 korona. — Családos, szegénysorsu „Ármós“ nevű családtagok között kiosztott 60 korona. Ármós Bálint és Ármós János 4000 koronás alapítvány kamatja 36 szegény iskolás gyermek között osztott ki (200 korona.) Igy az alapítványok kamataiból 400 korona fordittatik jótékony czélokra.

5. *Bályok*: néhai özv. Hegyi Mihályné 600 koronás hagyományából a költség levonásával maradt az egyháznak 552 korona 20 fillér. — Urasztalához kenyérnek való buzát és bort évenként a róm. kath. vallásu gróf Károlyi Imre ad. Ugyanezen fenkölt gondolkozásu mágánás a legátus tisztelet-dijához is 20 koronával járul. A legátusnak ad még Kovács András körjegyző 20 koronát.

6. *Bihardiószegen* egyesek és testületek több adományt tettek és pedig: a b.-diószegi takarékpénztár 60 koronát, a b.-diószegi község szegény gyermekek felruházására 30 koronát, Uzó István 5 koronát, Kalmár Ferencz végrendeletileg 600 koronát, Makai Sándor végrendeletileg 1000 koronát.

7. *Biharfélegyháza*: hagyományok összege 6 haláleset alkalmával 120 korona.

8. *Csokaly*: Farkas Gábor főgondnok iskola javításra adott 40 koronát.

9. *Éradony*: Szilágyi Bálintné urasztali teritőt adományozott.

10. *Érkeserü*: Ujváry Ida urleány urasztali teritőt; Lengyel Sándorné, Kápis Ágnes urasszony szintén urasztali teritőt adományozott.

11. *Érmihályfalva*: Az ifjuság adománya toronyépítésre 221 korona 20 fillér.

A gazdasági ifjuság 24 koronát.

Leányok gombfelhuzáskor mestereknek kendőre adtak 40 koronát.

Id. Somogyi György templom fentartási alapra 100 koronát.

12. *Ér-olaszi*: iskola építésre 3051 korona 13 fillért. A hivek ugyanazon célra közmunkában: 500 koronát.

13. *Érsemjén*: Gazsi Andrásné egyházi czélokra 40 korona kötvényt. Belicska Sándor honvéd százados 20 koronát.

14. *Hegyközszentimre*: Körössy Ferencz egyház gondgondnok az uradalom által „bokros legelő“ czimen adott, az egyház által fel nem használható részből 151 korona 22 fillért szerzett az egyháznak.

15. *Hegyközszentmiklós*: Oláh M. Sándor és Oláh P. Sándorné 10—10 koronát adtak az egyháznak.

16. *Kóty*: özv. gróf Pongrácz Vilmosné (r. k.) ur-nő iskola kerítés építéshez 72 oszlopot adott 72 korona értékben. Csiha Sándorné urasszony a templomot kívül-belől bemeszeltette. Csiha Sándor ur a templom portikusát cseréptetővel látta el 80 korona értékben.

17. *Margitta*: A szegény gyermekek tandíj kedvezményére: a margittai első temetkezési társulat 133 koronát. A szegény gyermekek ruházására: Margittai Népbank 40 koronát. Margittai Kereskedelmi Bank 30 koronát, Könyves Gusztáv 5 korona 15 fillért. Baracza János 2 koronát. Margitta város ezredévi ösztöndíja 10 korona. Egyházi bál jövedelme iskolai pénztárnak 306 korona 88 fillér. Bocskay ünnepi perselypénz 5 korona. Horváth Ilona urasztali terítő 50 korona. Altmann Ignáczné szegény gyermekek segélyezésére 16 koronát.

18. *Micske*: Az egyház földjét a hivek munkálják.

19. *Monuspetri*: Harangvételre az egyháztagok gyűjtöttek 334 korona 10 fillért. Az albisi egyház adományozott 1 drb ezüst poharat és 1 drb abroszt. Drevenyák Zoltánné, Garai Jolán ur-nő 2 kanna; 1 pohár és 1 tányért 100 korona értékben. Özv. Kis Lajosné, Kézy Ilona ur-nő 2 abroszt és 1 kendőt; Potáry Jánosné 1 abroszt, Ujhelyi Sándorné 1 abroszt és 1 drb katedra

teritöt; Szilágyi Istvánné, Szakács Ágnes 1 drb kenyér tálczát; Dobozy Mihályné Szabó Irma 1 drb katedra teritöt; Dunai Lajosné 1 drb katedra teritöt; Dobozy Mihály főgondnok 1 bibliát; Szabó Lajos margittai ügyvéd 1 keresztelő edényt. Kérő iveken begyűlt 729 korona 65 fillér. Házankénti segélykéregetésből maradt az egyháznak 424 korona 89 fillér.

20. *Nagyléla*: Marjay Péter lelkész által felajánlott lelkészlak évi bére 200 korona. Halálesetek alkalmával hagyomány 155 korona. Takarékpénztár adománya iskolai ösztöndíj 20 korona.

21. *Poklostelek*: Orgona alapra gyűlt többektől 270 korona 08 fillér.

22. *Szalacs*: néh. özv. Papp Józsefné, Balaskó Erzsébet egyházi és iskolai czélokra adományozott 180 koronát. Néhai özv. Murvay Zsigmondné, Balaskó Erzsébet közköltő alapra 20 koronát. Néh. özv. Kecskés Andrásné, Kisdéd Borbála közköltő alapra 40 koronát. Nőé-telepi munkásból jövedelme árva alapra 14 korona.

23. *Széplak*: Kiss Lajos 100 frt. alapítványa 1906. decz. 31-ig 641 korona 06 fillér. Fényes Endre 10 kor. alapítványa 13 korona 96 fillér. Koczok Sámuel 200 korona alapítványa illeték levonásával 182 korona 60 fillér.

Hagyományok és adományok összege 10712 korona 33 fillér.

A valláserkölcsi életet és hitbuzgóságot feltüntető adományok és hagyományok előterjesztése után visszatérek a szokott bűnök tárgyalására. — Feltűnőnek találok, hogy 11 egyházban van jelezve megszokott bűnökként az iszákosság és káromkodás. — Még ezeknél is feltűnőbb kivált Hegyközszentimrén és B.-diószegen a keresztség sákramentumának mellőzése. — Felfogásom szerint az uralkodó bűnök felett nem lehet napirendre térni, vagy azokat szembehunyva orvosolatlanul hagyni. — Ugy gondolom, hogy ezeket a bűnöket a lelkipásztori gondviselés keretében lehetne és kellene orvosolni. — A szószékről való intés, feddés, dorgálás ezekkel szemben nem elég hathatós gyógyító eszköz. — Temponon kívül a magán érintkezés, intés, jó tanács, folytonos figyelmeztetés inkább vezetne sikerre. — A kik gyermekeiket meg nem kereszteltetik, azoknak a lelki-

pásztor szüntelen nyomában legyen; intse, serkentse őket vallásuk iránt tartozó kötelességük betartására; hiszen a lelkipásztor orvos, a ki az erkölcsi élet sebeit bölcs eljárásaival gyógyítani köteles.

Az iszákosság megszüntetésére ma már a politikai hatóság is segítségül jön, mert napirenden van a korcs-mák vasárnapi bezáratása.

A káromkodás megszüntetésére magukat a szülőket is figyelmeztetni és jó példa adásra serkenteni kell. — Szóval — véleményem szerint, — kötelességünk minden morális és törvényes erővel az említett erkölcsi hibák megszüntetésére törekedni.

II. Népiskolai adatok.

Miután tavaszi egyházmegyei gyűlésünk jegyzőkönyvében a tanügyi bizottsági elnök igen részletes tanügyi statisztikai kimutatását olvashatjuk: szükségtelennek tartom a számbeli adatokat az egyes egyházközségek szerint itt ismételni; csak a főbb adatokat közlöm, mely szerint egyházmegyénk összes egyházaiban az „egyházlátogatási jegyzőkönyvek“ szerint

Tankötelesek 6—12 évig fi:	3071;	leány:	2871;	összesen:	5942
Ezek közül a) isk. járt fi:	2776;	„	2497	„	5273
b) isk. elh. fi:	113;	„	118	„	231
c) Iskolázatlan fi:	182;	„	266	„	448
Tankötelesek 12—15 évig fi:	1034;	„	944	„	1978
Iskolába járt fi:	842;	„	774	„	1616
Konfirmáltak fi:	401;	„	427	„	828

Feltűnő a statisztika főbb vonásaiban a teljesen iskolázatlanok nagy száma, a mi valószínűleg onnan ered, hogy a tankötelesek nagy tömege nem a községekben, hanem a külsőségeken lakik s e miatt az iskoláztatás nehézségekbe ütközik. — Nem tűrhető, hogy a visitáció alkalmával az iskolák már sok helyen néptelenek. — Különösen jelezve van ez Kakadról, a hol alig volt jelen 20 növendék; továbbá Köbölkutról, a hol a fiúiskolában a növendékek több mint fele; a leányiskolában $\frac{2}{3}$ -a hiányzott. — Ez tűrhetetlen állapot; ezért kérem az egyházmegyei közgyűlést, hogy a nevezett egyházak egyháztanácsaihoz jegyzőkönyvi kivonaton fi-

gyelmeztetést küldeni sziveskedjék, hogy jövőben a növendékek iskola végeztéig együtt tartassanak.

A tanítás eredménye fegyelmezetség s a gyermekek magatartása nagy általánosságban kielégítő; sőt a dékáni vizitáció komoly magatartása szembetünő haladást eredményezett. — A kitünő eredményt tanusított iskolákat az illető tanítók szorgalmának elismerése és jutalmaként; a nem elegendő eredményt tanusított iskolákat, a hanyag tanítók megérdemelt megrovása céljából szükségesnek tartom itt felsorolni.

Kitünő iskolák: a kólyi vegyes; a bihardiószezi Halom-utczai leány; a nagylétai kisebb és nagyobb leány és kisebb fi; a székelyhidi nagyobb leány; a kiskereki-i nagyobb fi; az asszonyvásári vegyes; a bagameri nagyobb leány és nagyobb fi; a bályoki fi; a margittai nagyobb fi; és a széplaki leány iskolák. Összesen: 11. — Ezen kívül igen sok a jeles és jó iskola.

Nem elegendő: a hegyközszentimrei fi; köbölkúti leány; és a tóti-i vegyes iskolák. — Van ezeken kívül 7 alig elegendő is, melyeknek tanítóit a vizitáló küldöttség erélyesen a kötelesség pontosabb teljesítésére figyelmeztette. A figyelmeztetést innen is hangosan kell intéznünk az illetőkhöz, mert ma már, — a mikor annyi mindenféle, magunk — és egyházunk iránti kötelesség követeli, hogy vallásos és értelmes polgárokat neveljünk a polgári és egyházi társadalomnak, és mikor az iskola-fentartó egyházak, ugyszintén az államkormány is fokozódó jóakarattal, — habár a fontos és nehéz szolgálat-hoz még mindig nem megfelelő mérvben, de a régi időkhez képest mégis nagyobb és türhetőbb anyagi javakkal honorálják a tanítói szolgálatot: többé rossz iskolát és hanyag tanítót türni nem szabad.

Az oktatásra nézve igen fontosnak tartom, hogy a gyermekek nemcsak tanításban, hanem szeretetteljes vallásos nevelésben is részesüljenek. A vallásos nevelés teheti a növendékeket jó, emberszerető, törvénytisztelő polgárokká és egyháztagokká. Nem elég a tananyagot csak betanultatni, hanem az értelem fejlesztés s a vallásos érzés gondos fejlesztése adja meg a tanítás értékét. Minden tárgy magyarázásánál a vallás felemelő, romlott-

ságot irtó, szívet nemesítő zamatát kell a magyarázatba vinni s e célra, ugyszólván, leghathatósabb, zsoltár- és énekverseket, nagy gondal, lelkiösmeretességgel, értelmesen kell a gyermekekkel megtaníttatni. — Így remélhetjük — a mint egyik szép énekünk mondja — hogy „*az Isten háza épül, napról-napra inkább szépül; plántái virágozva nőnek.*“

Megemlítem még, hogy a tanítói oklevelet tavaszi egyházmegyei gyűlésünk óta többen megszerezték. A vallásból és éneklésből azonban nincs képesítésük Lázár Mária bályoki tanítónőnek és Gábor István mónuspetri-i tanítónak. Kérem az egyházmegyei közgyűlést, hogy őket képesítésük megszerzésére utasítani sziveskedjék.

III. Anyagi állapot.

Az egyházak cselekvő és szenvedő vagyonáról ez alkalommal külön kimutatást összeállítani nem tartottam szükségesnek, a mennyiben ez az elrendelt vagyonleltár összeállításakor lesz helyén való eljárás. Egyházkerületi végzés szerint a vagyonleltár összeállításához szolgáló nyomtatványoknak megküldése már július 25-re kéretett a konventtől; azonban az ivenk mai napig sem érkeztek meg; így a vagyonleltár csak a jövő évben lesz összeállítható.

Itt csak általánosságban említem meg, hogy az egyházi épületek általában véve elég jó állapotban vannak, de sürgős javításra várnak a kiskereki kisebb leányiskola s az összes melléképületek, az albisi lelkészlak fedélzete s a melléképületek; a bogyoszlói lelkészlak és iskola; Éradonyban szintén az iskola; Csokolyon minden egyházi épület; Kólyon a közveszélyességig korhadt torony; Hegyközszentimrén a leány iskola; Biharfélegyházán a fiu iskola, mely kívül-belől botrányosan rendetlen és tisztátalan is; — Vedresábrányban a templom és a rozzant lelkészlak; Margittán a leány iskola; Kécczen a lelkészlak és iskola; Felsőábrányban minden egyházi épület.

Építkezések az 1906. év folyamán a következő helyeken történtek; *Bogyoszlón* a templom és torony 6000 korona költséggel díszesen renováltatott s ezenkívül az egyház szerzett 5 és fél hold földet.

Hegyközszentimrén a templom a Nagy Mihály és Tatai Nagy Klára alapból 1422 korona költséggel horogany lemezzel befedetett.

Érmihályfalván a templom és torony 5073 korona 40 fillér költséggel renováltatott.

Nagylétán a kisebb fitanítói lak 3000 koronáért ujja építettetett.

Piskolton egy uj harang öntetett 818 korona 13 fillér költséggel.

Vajdán a templom és torony az egyház tőkepénz jövedelméből gyökeresen renováltatott.

Az építkezési költségek összege: 16313 korona 50 fillér.

Ezek után lekipásztor és tanító társaimat a terhes, de gyönyörűséges munka hordozásában továbbra is buzgó kitartásra kérve s egyházmegyénk minden gyülekezeteire Istentől lelki-testi áldást kívánva, tisztelettel kérem: méltóztassék jelentésemet tudomásul venni.

Nagyléta, 1907. szeptember 30.

Marjay Péter,
esperes.

Közgyűlés esperes urnak a kánonszerű egyházlátogatásról szóló s egyházaink valláserkölcsi és iskoláink szellemi állapotát a legkisebb részletekig kiterjedő figyelemmel összeállított s a helyzetet lehetőleg igaz világításban feltüntető jelentését, általánosságban megnyugvással veszi tudomásul.

Különösen jól eső érzéssel vesz tudomást közgyűlés arról, hogy a protestáns hitbuzgóság, az elmúlt évben is meghozta áldozatait a vallás, az egyház oltárára, minek fényes bizonyságául szolgálnak az esperesi jelentésben részletesen feltüntetett kegyadományok, amelyekért egyházmegyénk a kegyes jóltevőkkel szemben jegyzőkönyvileg is kifejezi teljes elismerését és hálás köszönetét.

De ezen megnyugvást szülő tények mellett, vannak tagadhatatlanul bajok és hiányok is. — Egy-két egyházunkban a hitélet meglá-

zulása, több iskolánkban a tanítás eredménytelensége vagy a gyermekek iskoláztatásának elhanyagolása miatt emel panaszt s kér orvoslást esperesi jelentés.

Ezen bajok lehető orvoslása s a hiányok pótlása és megszüntetése végett közgyűlés a következő intézkedéseket teszi :

a) A hegyközszentimrei egyházban, a már régibb idő óta mutatkozó egyház iránti elhidegülés s az ennek nyomán mindinkább terjedő felekezetenélküliség s ismét ennek eredményeként a keresztség sákramentomának mellőzése évről-évre nagyobb arányokat öltve, az egykor virágzó egyházat a teljes elzüllés veszélyének teszi ki.— Ezen tagadhatatlanul súlyos és nagymértékben elszomorító bajok lehető orvoslása végett :

Közgyűlés felkéri nt. esperes és az önként is ajánlkozó Fényes Endre egyházmegyei gondnok urakat, miszerint hksztimrén megjelenni s az ottani bajok forrását felkutatva, azok elenyésztésére a háborgó kedélyek lecsillapítására és az egykor a legelsők között tündöklött szentimrei egyház belső békéjének helyreállítására, a szó és ige hatalmával s hivatali tekintélyök egész súlyával minden lehető elkövetni igyekezzenek.

b) A felső-ábrányi egyházban szintén komoly bajok vannak, a mennyiben itt, a különben életképes s áldozatra kész egyház, a vezérletre hivatott lelkész önhibáján kívüli erélytelensége, közönyössége miatt, évről-évre, sőt napról napra mindinkább kezd elkedvetlenedni és fokonyként alább hanyatlani.

Közgyűlés a Felső-Ábrányban mutatkozó bajok orvoslására is Nt. esperes és Tek. egyházmegyei gondnok urakat kéri fel, illetőleg küldi ki, azzal a tiszteletteljes utasítással, miszerint — tekintettel arra, hogy a f. ábrányi egyház anyagi ügyeinek intézésére, egyházmegyéink által már előzőleg s több ízben is kiküldött szomszédos lelkész működése, a helybeli lelkész nagyfoku idegbajából származó

zárkózottsága s az egyház ügyei iránti teljes érzéktelensége miatt semmi sikerrel nem járt, — tekintélyének egész súlyával hasson oda, hogy a felső ábrányi egyházban, a lelkész beleegyezésével, vagy szükség esetén a nélkül is, egy rendszeres segédlelkészi, illetve adminisztratori állás létesítessék, a káplántartási alapból kieszközölendő segély felhasználásával.

c) Esperesi jelentésnek az iskolák szellemi állapotát s a tanítás eredményét feltüntető részéből azon valóban elszomorító körülmény tűnik ki, hogy az egyházmegyénk területén levő 66 ref. felekezeti iskolánk közül, a tanítás eredménye : alig elegendőnek 7, nem elegendőnek 3 iskolában találtatott, tehát összes iskoláink 15% nem üti meg a kellő mértéket.

Közgyűlés megütközéssel vesz tudomást ezen valóban elszomorító körülményről és jegyzőkönyvi kivonatban hívja fel, sőt kötelezi ugy a nem elegendő osztályzatot nyert, hegyközszenimrei : fi, köbölkuti : leány és tóti vegyes iskolák ; mint az alig elegendő osztályzatot nyert : Székelyhidi kis fi ; Szentjobbi. Hegyközszenmiklósi, Apátkereszturi, Csokalyi vegyes, b. diószegi III—IV. oszt. fiu és az Ujlétai fiu iskolák tanítóit, hogy a hiányokat már a dékáni látogatás idejére — fegyelmi vizsgálat terhe alatt — teljes mérvben kipótolni minden erejükből igyekezzenek ; mert valóban képtelenség az, hogy napjainkban, mikor a tanítók anyagi helyzetének javításán, jólétének előmozdításán, állam és egyház karöltve munkálkodik, és annyi áldozatot hoz, csak egyetlen egy nemhogy elégtelen, de alig elegendő osztályzatot felmutató iskolát is megtűrni lehessen.

d) Esperesi jelentésből megütközéssel vesz tudomást közgyűlés arról a szomorú tünetről, hogy több iskolánkban, a kánonszerű egyházlátogatás alkalmával noha az jun. első felében rendszerint megtartatik — a növendékek csak szórványosan vannak jelen. — Különösen Kakad

és Kőbölkut tűnnek ki e tekintetben elszomorítólag, ahol a növendékeknek 25—30%-a volt csak jelen az egyházlátogatás alkalmával.

E szomorú tünetből kifolyólag, közgyűlés a presbyteriumokat általánosan figyelmezteti, hogy a rendszeres iskoláztatásra s az iskolai időszak pontos betartására a lehető legnagyobb gondot fordítsák, annnyival inkább mert a tanítói fizetések kiegészítő államsegély megnyerhetésének egyik főfeltétele a rendszeres I—VI. osztályu iskoláztatás.

A kakadi és kőbölkuti ez irányban már több ízben megintett egyházak presbyteriumait pedig fegyelmi vizsgálat terbe mellett kötelezi közgyűlés, hogy a rendes iskoláztatást s a tan köteles gyermekeknek a törvény szabta időig iskolába járatását a legszigorubb eszközök alkalmazásával is vigye keresztül.

e) Esperes jelentéséből értesülvén közgyűlés, miszerint Lázár Mária bályoki tanítónő és Gábor István m. petrii előkönyörgő tanítónak a vallástamból és éneklésből nincs képesítésök :

Utasítja és kötelezi nevezetteket, hogy a jelzett tantárgyakból a képesítést tavaszi közgyűlésünkig mulhatatlanul szerezzék meg.

7. sz. Egyházkerületünk 1898—433. sz. rendeletéhez képest, a hivatalos eskü letételére jelentkeztek a következő tanítók : Tollas István szentjobbi, Mikó József kakadi, Bencsik András szalacsi, Saja Vilmos szalacsi tanítók.

Nevezettek a közgyűlés színe előtt a hivatalos esküt letévén, részökre az eskütételre vonatkozó bizonyítvány esperes és főjegyző által kiadatni rendelik.

8. sz. Egyházi főjegyző, mint az egyházmegyei lelkészi gyámintézet jegyzője, előterjeszti, miszerint Kassay Matild, néh. Kassay Ignác b. diószegi volt lelkész árvája, az iránt terjesztett be kérvényt nt. Esperes ur utján az

egyházmegyéhez, hogy ő neki — mint lelkész árvának — az egyházmegyei lelkészi gyámintézettől 200 kor. évi segélyt eszközöljön ki. — Ezt a kérvényt a nt. Esperes ur áttette gyámintézeti közgyűléshez — mint e tekintetben egyedül illetékes fórumhoz — mely a kérést, ugy az alapszabályok rendelkezései, mint a gyámintézet anyagi erejének tulterheltsége miatt teljesithetetlennek mondotta ki.

Egyházmegyei közgyűlésünk, a gyámintézetnek, mint tisztán az alapító és fentartó lelkészek tulajdonát képező intézetnek belügyeibe nem avatkozhatván, a kérvényt gyámintézeti közgyűlés fenti határozatával folyamodóhoz visszajuttatja.

9. sz. Végh József gyámintézeti pénztárnok jelenti, miszerint néhai boldog emlékű egyházmegyei gondnokunk özvegye, Zsigó Endréné urnő, az egyházmegyei lelkészi nyugdijalap gyarapítására ezer korona alapítványt tett s fizetett be gyámintézetünk pénztárába.

Közgyűlés hálás érzelmekkel vesz tudomást a szép adományról, s ezen érzelmeinek külön köszönő iratban leendő tolmácsolásával esperest és főjegyzőt megbizza.

10. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészértekezletnek az egyházkerületi Utasítás *c)* pontja és az egyházi törvény I. t. cz. 22—25. §. alapján hozott azon határozata, mely szerint az egyházközségi gyűlésnek képviseleti alapon való szervezése csak azon egyházközségekben történjék meg, a melyek kívánják.

Egyházmegyei közgyűlés lelkészértekezlet indítványát elfogadja s az egyházkerülethez fölterjesztendő javaslatban az egyházközségi közgyűlés képviseleti alapon való szervezését a megtett bejelentések után a következő helyeken javasolja : Bihardiószeg, Érmihályfalva, Nagyléta, Margitta, Szalacs.

11. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészértekezletnek az I. t. cz. 28. §. alapján a presbyterek számá-

nak megállapítására vonatkozólag tett azon javaslata, hogy az egyes egyházak belbékéje érdekében ne változtassék meg az első budapesti zsinat 22. §-ban megjelölt szám.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyetemes lelkészértekezlet javaslatát elfogadja s határozatilag kimondja, hogy az egyes egyházközségekben a presbyterek jelenlegi számát fentartja.

12. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészértekezletnek az I. t. cz. 110. és 120. §. értelmében a gondnokokra és az egyházfiakra vonatkozó azon javaslata, melyszerint az egyházgondnokok 3 évre választataak, még pedig korra való tekintet nélkül a 122. §. alapján. A felmentési díjat az értekezlet a gondnokra nézve 100 koronában szabja meg. Az egyházfiak a 40 éven alóli egyháztagok közül választandók a 118. §. alapján, még pedig 1 évre ; felmentési díjukat az értekezlet 50 koronában javasolja megállapíttatni.

Közgyűlés a lelkészértekezletnek a gondnokokra és az egyházfiakra vonatkozólag előterjesztett javaslatát egész terjedelmében magáévá teszi.

13. sz. Tárgyalás alá vétetett a lelkészértekezletnek I. t. cz. 51. §. b) pontja alapján tett azon indítványa, mely szerint úgy az egyházi mint a világi tanácsbírák jelenlegi száma hagyassék meg az érmelléki egyházmegyében. Nevezetesen jövőben is 5 egyházi és 5 világi tanácsbíró legyen.

Közgyűlés a tett indítványt elfogadja s ily értelemben tesz fölterjesztést az egyházkerülethez.

14. sz. Tárgyalás alá vétetett a lelkészértekezletnek az I. t. cz. 51. §. e) pontja alapján tett azon javaslata, hogy az érmelléki egyházmegyében az egyházmegyei tanító képviselők száma 4-ben állapíttassék meg, még pedig akként, hogy minden körből 1 –1 tanító-képviselő választassék.

Közgyűlés a lelkészértekezlet javaslatát elfogadja s egyszersmind fölhívja az esperest, hogy

a választást oly időben rendelje el, miszerint a megválasztott tanító-képviselők már az 1908-iki tavaszi egyházmegyei közgyűlésen részt vehessenek.

15. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészértekezletnek II. t. cz. 48. §. alapján a missiói egyházközségeket alkotó szórványok számbavétele és az ezzel kapcsolatos eljárások foganatosítása ügyében tett következő előterjesztése: az egyetemes lelkészértekezlet élénk tudatában lévén a missiói egyházközségek nagy fontosságának valamint a lelki gondozás szükségességének a filiákban és a szórványokban, indítványozza, hogy az összes kebelbeli lelkészek oly értelemben hívassanak fel, miszerint a legközelebbi közgyűléshez jelentést tegyenek az anyaegyházakhoz tartozó filiákról és szórványokról. Minden filia vagy szórvány oda csatoltassék, a hová politikailag tartozik. Különösen fölhivandók: Felsőábrány, Micske, Poklostelek, Szentjobb, Széplak, Tóti, Vedresábrány lelkészei, hogy az egyházkerületi Utasítás értelmében minél előbb készítsék el kimutatásukat a fiók egyházakról és szórványokról. Végül indítványozza, hogy egyházmegyénkben alakíttassék meg a missiói bizottság.

Közgyűlés a lelkészértekezlet indítványát elfogadja s egyszersmind a missiói bizottság tagjaiul megválasztja az esperest és gondnokot, a missiói lelkészeket, Veress István bihariószegi lelkészt, Magyar Miklós tanácsbíró.

16. sz. A missiói ügyekkel kapcsolatosan tárgyalás alá vétetett a felsőábrányi egyház szomorú helyzete, a mennyiben lelkészének betegsége következtében az illető egyház lelki gondozásban nem igen részesülhet.

Közgyűlésünk aggodalommal nézvé a felsőábrányi egyház, valamint a hozzácsatolt mintegy 472 lélekkel bíró szórványok sorsát, esperest bizza meg a sürgős intézkedések megtételére.

17. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészértekezletnek a III. t. cz. alapján az államsegély elnyerhetésére

vonatkozó azon javaslata, hogy a míg a leltári és rovatos ıvek a konventtıl meg nem érkeznek, addig is tegyék meg a lelkészek a III. t. cz. 14. §-ában foglalt intézkedéseket abban az esetben, ha az egyházközségi közgyűlés elızıleg határozatilag kimondja, hogy az államsegélyt igénybe venni óhajtja.

Közgyűlés a lelkészértekezlet javaslatát elfogadja.

18. sz. Tárgyalás alá vétetvén a lelkészértekezletnek a IV. t. cz. alapján a közalapra vonatkozó azon javaslata, hogy az anyaegyházközség területén levő tanyák szórványokul ne tekintessenek, a mennyiben az ott lakók száma a népszámlálás alkalmával ugyis benne foglaltatnak az illető község lakóinak a számában.

Közgyűlés az indítványt elfogadja s egyszerűsmond felhívja a lelkészeket a III. t. cz. 1. §-a és 4. §. g) pontja, továbbá a IV. t. cz. 5. §. értelmében a közalapi járuléknak az évi költségvetésbe való beillesztésére.

19. sz. Olvastatott a lelkészértekezletnek a VI. t. cz. 34—35. §-ai alapján azon indítványa, miszerint az egyes egyházak, a hol a tanító fizetése minimuma nem éri el az 1907. XXVII. t. cz. 2. §-ában követelt összeget, hivassanak már most fel a fizetés kiegészítése iránt való folyamodványok beterjesztésére.

Közgyűlés az indítványt elfogadja s ily értelemben hívja fel az egyházakat, hogy az illető tanítók fizetésének kiegészítése iránt folyamodjanak.

20. sz. Tárgyalás alá vétetett a lelkészértekezletnek a VII. t. cz.-re, az országos református lelkészi nyugdíj-és özvegy árva-ıamintézetre vonatkozó következı elıterjesztése :

Egytetemes lelkészértekezletünk bár örımmel üdvızıli az országos református lelkészi nyugdíj és özvegy árva-ıamintézetet, mint a lelkészek régi óhajának megvalósulását s készséggel kimondja az egyházmegyei papságnak az abba való belépését, — még sem mulaszthatja el,

hogy a nyugdíjintézet szabályzatának egyes pontjai felett aggodalmát ne fejezze ki, s egyszersmind reá ne mutasson az abban foglalt több rendbeli sérelmekre.

1. Az országos lelkészi nyugdíjintézeti törvény 5. és 6. §-ai között ellenmondás, sőt az intézet legidősebb tagjaira nézve azokban feltűnő sérelem van. Míg a 6. §-ban a 65 éven alóli, tehát a 64 éves lelkészek is kötelezett tagjai az intézetnek, addig az 5. §-ban határozottan ki van mondva, hogy az intézet a nyugdíjazást csak 6 év letelte után kezdi meg. Így az intézet legidősebb lelkészei óriási terhet vállalnának magukra minden ellenszolgálat nélkül, mert a természet törvénye, másfelől az országos elhalálozási statisztika kimutatása szerint 64—68 években feltűnő nagy az elhalálozások száma. Ezen sérelem akként volna jóvátehető, hogy a 6 éven belől elhaló lelkészek által befizetett járulékok kamat nélkül fizetessenek vissza az illető családjának s így a törvény 16. §-a, a mely az egyszer befizetett járulékok visszatérítését nem engedélyezi, hatályon kívül helyezzék.

2. Szintén sérelmesnek mondható a törvénynek a 19. §-ban foglalt azon intézkedése, mely szerint az elhunyt lelkész özvegye, ha férje elhalálozásakor a belépési járulék és öt évi tagsági díj be nem fizettetett volna — csekély 500 korona évjáradékából két év alatt egyenlő részletekben tartozik letörleszteni a még be nem fizetett összeget. Lelkészerterkezletünk ezen paragrafus hatályon kívül való helyezését is kívánja azon okból, miszerint az özvegy csekély évjáradékából a jelzett követelésnek nemcsak hogy nem tehet eleget, de némely esetben a két részletben fizetendő összeg alig is telnek ki az évjáradékból. Ugyancsak óhajtja lelkészerterkezletünk az egyes egyházközségek jól felfogott érdekében, hogy egyes rendkívüli esetekben már 1914 előtt történhessék nyugdíjazás.

3. Értekezletünk a törvény 20. §-ában az özvegyek a 24. §-ban az árvák részére megállapított 500, illetve 100 korona évjáradékot a mai nehéz megélhetési viszonyok között igen csekélynek tartván, indítványozza, hogy azon lelkészek özvegyeinek és árváinak, a kik mint a régi gyámoldának tagjai már eddig jelentékeny összeget

fizettek be s 1908—1914-ig terjedő hat év alatt szintén nagyobb összeggel járulnak az alaptőke gyarapításához, — 1914. után 800, illetve 200 korona évjáradék adassék.

4. Tekintettel arra, hogy lehetnek olyan lelkészek, a kik nem az átlagos 5—6 évet töltötték idciglenes szolgálatban, hanem 15—20 évet, a kikre aztán a nyugdíjintézeti kötelezettség minden nagyobb ellenérték nélkül a törvény 8. §-a szerint elviselhetetlen terheket rón, — indítványozza lelkészértekezletünk, hogy az Utasítás módosítása oly értelemben eszközöltessék, mely szerint az ilyen egyéneknek összes kápláni évei rendes szolgálati éveknél tekintessenek.

5. Értekezletünk szükségesnek tartja, hogy a segédlelkészek is facultative tagjai lehessenek 24-ik életévöktől a nyugdíjintézetnek 500 korona fizetés és 500 koronára értékelhető teljes ellátásuk után.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegyei lelkészértekezletnek az országos református lelkészi nyugdíj és özvegy árvagyámintézetre vonatkozó előterjesztését egész terjedelmében elfogadja s a benne foglalt módosítások eszközölhetése végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

21. sz. Olvastatott az egyházkerületi Utasításnak a VII. t. cz. 11. §-ára vonatkozó azon felhívása, mely szerint az egyházmegyei gyűlés még ebben az évben válasza meg a nyugdíjbizottságot.

Közgyűlés e felhívás folytán a választást megejti s a nyugdíjbizottság tagjaiul — öt évre terjedő megbizatással — az elnökségen kívül egyházi részről: Szathmári Sándor érmihályfalvai, Takács Zsigmond g. petrii lelkészeket; világi részről: Magyar Miklós v. tanácsbirót, dr. Váradny Miklós egyházmegyei ügyészt, pénzkezelőül Végh József érsemjéni lelkészt megválasztja.

22. sz. Egyházmegyénk 1907. évi július hó 25-én tartott lelkészi értekezlete, azzal bizta meg Veress István b.-diószegi lelkészt és Kovács András egyházmegyei világi aljegyzőt, hogy az 1907. évi egyházi törvények alap-

ján dolgozzanak ki egy u. n. „Ügyrend“-et egyházmegyénk részére. — Nevezettek megbízatásoknak megfelelőleg, beterjesztik az általok nagy gonddal és körültekintéssel készített munkálatot, a melyet egyházmegyei közgyűlésünk, beható eszmecsere után az alábbi szövegében fogad el és tesz minden egyházunkra nézve kötelezővé:

Ügyrend

az 1907. évi ref. egyházi törvény alapján az érmelléki ref. egyházmegyében.

I. Egyházközségek szavazata. (I. t. cz. 14. §. i)

1. Asszonyvás. (961 l. sz.)	1	21. Kécz (460 l. sz.)	. . . 1
2. Albis (979 l. sz.)	. . . 1	22. Kiskereki (958 l. sz.)	. . . 1
3. Almosd (1444 l. sz.)	. . . 1	23. Kakad (740 l. sz.)	. . . 1
4. Apátkeresztur (276 l. sz.)	1	24. Kóly (1006 l. sz.)	. . . 1
5. Bagamér (2531 l. sz.)	. . . 1	25. Kőbölkut (1260 l. sz.)	. . . 1
6. Bályok (964 l. sz.)	. . . 1	26. Margitta (2420 l. sz.)	. . . 1
7. B.-Diószeg (4902 l. sz.)	3	27. Mieske (993 l. sz.)	. . . 1
8. B.-Félegyháza (1373 l. sz.)	1	28. Nagyléta (3581 l. sz.)	. . . 2
9. Bogyoszló (927 l. sz.)	1	29. Ottomány (849 l. sz.)	. . . 1
10. Csokaly (888 l. sz.)	. . . 1	30. Piskólt (855 l. sz.)	. . . 1
11. Ér-Adony (481 l. sz.)	. . . 1	31. Poklostelek (891 l. sz.)	1
12. Ér-Keserü (1252 l. sz.)	1	32. Szalacs (1849 l. sz.)	. . . 1
13. Ér-M.-falva (3537 l. sz.)	2	33. Székelyhid (3020 l. sz.)	2
14. Ér-Olaszi (667 l. sz.)	. . . 1	34. Szentjobb (394 l. sz.)	. . . 1
15. Ér-Semjén (2230 l. sz.)	1	35. Széplak (1293 l. sz.)	. . . 1
16. Ér-Tarcsa (476 l. sz.)	. . . 1	36. Tóti (1152 l. sz.)	. . . 1
17. Felső-Ábrány (788 l. sz.)	1	37. Uj-Léta (860 l. sz.)	. . . 1
18. Gálos-Petri (740 l. sz.)	1	38. Vajda (760 l. sz.)	. . . 1
19. Hk. Szt.-imre (1064 l. sz.)	1	39. V.-Ábrány (422 l. sz.)	1
20. Hk.-Szt.-Miklós (879 l. sz.)	1		

Ezek szerint a szavazatok összes száma = 44.

II. Egyházi gondnoki tisztség. (I. t. cz. 110. §.)

A gondnokok az egyház tagjai közül, az I. t. cz. 122. §-a értelmében, korra való tekintet nélkül választatnak. — A felmentés csak a 110. §-ban felsorolt esetekben adható meg. — Az egész gyülekezet adót fizető tagjai által választott egyházközségi gondnok, ha tisztségét el nem fogadható indokokból nem viseli, 100, azaz

egyszáz korona felmentési díjat fizet. — Az egyházközségi gondnokok három évre választatnak. — A gondnokot a tisztség viselése alól csak az egyházmegye mentheti fel.

Az építettő — a magtári gondnok, s más egyházközségi egyházi megbizatást viselő alkalmazott, presbyterium által egy évre választatik s ha a tisztséget indokolatlanul el nem fogadja — 50, azaz ötven korona birságot fizet. — Bár a gondnokok és egyéb egyházi alkalmazottak díjazásáról az I. t. cz. 114. §. b) pontja értelmében, az egyházközségek maguk határoznak, mégis az egyházmegye úgy intézkedik, hogy a gondnok fizetése ötven koronánál kisebb és kétszáz koronánál nagyobb nem lehet.

III. *Egyházfiak.* (I. t. cz. 120. §.)

Az egyházfiakat az I. t. cz. 118. §-a értelmében a presbyterium választja, 40 éven aluli egyháztagek közül egy évre. Ha megválasztott indok nélkül el nem fogadja, vagy elhagyja a tisztségét ötven korona pénzirságot fizet.

IV. *Egyházmegyei közgyűlésről elmaradó lelkészek, tanácsbírák, és képviselők irányában követendő eljárás.* (I. t. cz. 55. §.)

1. A közgyűlésről elmaradó mindazon tagok, a kik az I. t. cz. 51. §-ában el vannak számlálva, kötelesek lehetőleg a gyűlés kezdéséig, legkésőbb a gyűlés után 15 nap alatt, szóval vagy írásban, igazolni elmaradásukat az esperesnél.

2. Az egyházmegyének választott tisztviselői (egyházi és világi tanácsbírák, jegyzők, pénztárnokok, tanügyi-bizottság elnöke, az egyes körök iskola látogatóbizottságának elnökei, a tanítók képviselői,) az egyházmegyei közgyűlésről három ízben ismétlődő indokolatlan elmaradásokért tisztségökről letétetnek, s az így megüresedettnek tekintendő állás betöltéséről, az egyházmegyei elnökség intézkedik.

3. Azon lelkészek, kik az egyházmegyei közgyűlésről indokolatlanul elmaradnak, első ízben 2 korona, második ízben 4 korona birságot fizetnek, harmadizben pedig fegyelmi eljárás alá vonatnak.

4. Az egyházközségek lelkészei szigoruan felügyelnek arra, hogy az I. t. cz. 51. §. d) pontja értelmében, az illető egyház világi képviselője is jelen legyen az egyházmegyei közgyűlésen. — A presbyteriumnak mindenkor jogában van az általa kiküldött világi képviselőt — rendszerint a gondnokot — az egyházmegyei közgyűlésről való indokolatlan elmaradásért felelősségre vonni.

V. *Az egyházmegyei közgyűlés tanácskozási szabályzata és ügyrendje.* (I. t. cz. 57. §.)

1. Az érmelléki egyházmegye rendszerint Székelyhidon tartja őszi és tavaszi, valamint rendkívüli közgyűléseit.

2. A közgyűlésen az esperes imádkozása után (I. t. cz. 53. §.) a jegyző felolvassa az esperes időszakijelentését; az őszi közgyűléshez az esperes kimerítő jelentést terjeszt, a kanonica visitáció eredményének statisztika-szerű feltüntetésével.

3. Az egyházmegyei számvevőszék a tavaszi közgyűlésen terjeszti be részletes jelentését, az egyes egyházak számadásairól, továbbá a különböző jellegű pénztárak állapotáról.

4. A közgyűlésen csak az elnökség által közzétett, s¹ a tárgysorozatban levő ügyek tárgyalhatók; a soron kívül levő sürgős ügyek csak akkor, ha a közgyűlés többsége ahoz beleegyezését adja. — Oly egyházak ügyei, a melyeknek sem egyházi, sem világi képviselői nincsenek jelen, a napirendről levétetnek.

5. Bármely tárgyhoz egy ember csak egyszer szólhat, többszöri felszólalás csak személyes ügyben engedtetik meg.

6. Az elnökségnek jogában van bármely szónoktól, a ki a közgyűlés komoly méltóságát megsérti, a szót, kétszeri figyelmeztetés után megvonni, sőt az egész tanácskozásból kirekeszteni.

7. Az egyházmegye, az eddigi bizottságokon kívül, megalakítja a missiói bizottságot, a melynek tagjai az elnökségen kívül a missiói lelkészek, továbbá egy egyházi és egy világi férfiú. — A missiói bizottság alkotja meg a missiói egyházak, fiók egyházak és szórványok

lelki gondozására vonatkozó szabályrendeletet. — A missiói bizottsághoz terjesztik be az illető egyházak lelkészei évi jelentésöket, az anya egyházon kívül levő egyházak, szórványok lelki gondozásáról. — Az így kézhez jutott, összesített jelentéseket, a missiói bizottság minden évben az őszi közgyűléshez terjeszti be.

8. A közgyűlés a lelkész dékánokat 3 évre választja, a mely időn belül a megválasztottakat csak súlyos indokok alapján mentheti fel. — Épen így 3 évre választatnak: a tanügyi bizottság elnöke, a körí számvevők, egyházmegyei számvevő és számvevőszéki elnök.

9. A közgyűlés nyilvános, azonban ha indítvány folytán, a többség a tárgyalandó ügy természetéből kifolyólag zárt ülés tartását határozza el, az elnökség a gyűlés teremből a nem tagokat kizárhatja.

10. Az érmelléki egyházmegye közgyűlését alkotják — I. t. cz. 51. §. szerint — 39 lelkész, 40 világi képviselő, 4 tanító képviselő, egyházmegyei gondnok, 5 világi tanácsbíró, 2 világi jegyző, egyházmegyei ügyész; összesen 92.

11. Ahoz, hogy a közgyűlés megtartható legyen, a jelzett létszám $\frac{1}{4}$ részének jelenléte szükséges.

12. A közgyűlés által hozott bármely határozat csak akkor érvényes, ha azt az elnökség világosan és érthetően kimondja.

VI. *Egyházmegyei ügyész.* (I. t. cz. 151. §.)

Az egyházmegyei közgyűlés az ügyészt, az egyházmegyei tanácsbírákhoz hasonlóan 10 évre választja.

VII. *Presbyterek száma.* (I. t. cz. 28. §.)

Az érmelléki egyházmegye a presbyterek jelenlegi számát meghagyja egyes egyházközségeiben. — A népesség növekedésének arányában választandó presbyterek számának megállapítása végett az egyházmegye fenn tartja az 1893. évi zsinati törvények 22. §-ában foglalt táblázatot, mely szerint:

az 50—200 lélekkel bíró egyházközség	—	4
200—500	..	8
500—1000	..	12
1000—1500	..	16
1500—2000	..	20
2000—3000	..	24

presbytert választ. — A háromezer léleknél nagyobb népességű egyház, minden ezer lélek után két presbyterrel többet választ.

VIII. *Egyházi és világi tanácsbírák.* — (I. t. cz. 51. §. b)

Az érmelléki egyházmegye a jövőben is fen kívánja tartani a tanácsbírák jelenlegi számát, s ehez képest: 5 egyházi és 5 világi tanácsbírókat választ.

A tanácsbíró, az egyházmegyében elfoglalt nagy horderejű állásánál fogva, kell hogy minden más állástól függetleníttessék, mihez képest, úgy egyházi mint világi tanácsbíró sem pénztárnoki, sem jegyzői hivatalt nem viselhet.

IX. *Egyházkerületi képviselők.* — (I. t. cz. 62. §. b)

Az esperesen és gondnokon kívül az egyházmegyét egy egyházi és egy világi választott megbízott képviseli. — Ez utóbbiak megbízatása 3 évre szól.

X. *Egyházmegyei tanítói képviselők.* — (I. t. cz. 51. §. e)

Az érmelléki egyházmegye egyházközségei a közgyűlésre 4 tanítót választanak a népiskolai tanító-testület képviselőiül, még pedig aként, hogy mindenik kör; a b.-diószegi, a székelyhidi, érmihályfalvai és margittai körök egy-egy tanítóval képviselve legyenek.

XI. *Egyházmegyei nyugdíjbizottság.* — (VII. t. cz. 11. §.)

Az egyházmegyei nyugdíjbizottság tagjai, az elnökségen kívül, két egyházi és két világi egyén, a kik a közgyűlés tagjai közül választatnak. — Megbízatások ideje öt évre terjed.

XII. *Egyházmegyei adóügyi bizottság.*

Ezen bizottság áll három tagból: Elnökét a konvent küldi ki; egy tagot az egyházkerület (1907. évi jegyzőkönyv 23. szám) egy tagot az egyházmegye közgyűlése választ.

A fenti szövegezésü „Ügyrend“-et, egyházmegyei közgyűlés, annak határozott kijelentésével, hogy a tanácsbírói állásnak, a VIII. fejezetben részletezett minden állástóli függetlenítését, csak a legközelebbi általános tisztujtáson lépteti életbe, s addig a mostani állapotokat e tekintetben változatlanul fenntartja: — teljes egészében elfogadja, s úgy egyházmegyénkre, mint egyházmegyénk összes egyházaira nézve kötelezővé teszi.

23. sz. Az adóügyi bizottság tagjául egyházmegyénk részéről:

Közgyűlés egyhangulag Végh József érsemjéni lelkész egyházm. tanácsbíró urat választja meg.

24. sz. Olvastatott az egyházmegyei tanítótestület 1907. ápr. 29-én tartott közgyűlésének 7 ik jegyzőkönyvi száma, melyben tanító egyesület gyámintézeti alapszabályainak 14. §-a 4. pontját, mely a gyámintézeti alaptőke kamatainak 50%-kát engedi segélyezésre fordíttatni, — tekintettel egyrészlről arra, hogy az alapszabály ezen pontjának betartása mellett, a segélyre utalt nyugdíjas tanítók csak igen-igen csekély gyámolításban részesülnek, másrészlről pedig arra, hogy a segélyezésre fordítandó % felemelése, a gyámintézet alapját nem veszélyezteti — következésképen kívánja módosíttatni: „Segélyezésre fordítatik az évi kamatok 80%-a, melynek összege, az igényre jogosult intézeti tagok között egyenlően felosztatik.“

Közgyűlés a tanítóegyesület kérését készséggel teljesíti, az alapszabály jelzett pontjának fenti szövegezéssel leendő megváltoztatásához hozzájárul, azt helyben hagyja és megerősíti s jelen jegyzőkönyvi számot a Nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz felterjesztés végett kiadatni rendeli.

25. sz. Tanító egyesület bemutatja gyámintézetének 1906. évi számadását, melynek főbb adatai következők:

készpénz bevétel . . .	1537 K. 89 f.
készpénz kiadás . . .	796 K. 46 f.
és így maradvány:	<u>741 K. 43 f.</u>

A pénztár állása következő:

kötvény kölcsön . . .	14138 K. 42 f.
készpénz	4629 K. 64 f.
összes vagyon:	<u>18768 K. 06 f.</u>

Tudomásul vétetik.

26. sz. Olvastatott az egyházmegyei tanító egyesület 1907. évi szept. 13-án tartott gyűlésének 4-ik jegyzőkönyvi száma, melyben tanítóttestület az 1907. évi XXVII. t. cz. végrehajtási utasításaira vonatkozólag kéri egyházmegyét s ez uton a főtiszt. és méltóságos egyházkerületet, miszerint odahatni méltóztassék, 1. hogy a végrehajtási utasításban kiszabott tulságos s részben felesleges felszerelések hiánya, ne fossza meg sem az egyházat sem a tanítót a fizetés kiegészítés igénybevételének jogától. — 2. A korpótlék elnyerése a megkívántató szolgálati év egyszerü beigazolásától tétessék függővé, minden újabbi kérvényezés nélkül. 3. A törvényben kimondott III izben esedékes 200 koronás korpótléknak 100 koronára leszálitása hatályon kívül helyezettvén, a 3 első izben esedékes korpótlékok 200 koronában állapittassanak meg.“

Közgyűlés tanítóegyesület kérésének készségeel tesz eleget s az 1907. évi XXVII. t. cz. végrehajtására vonatkozó utasítások sérelmes pontjainak módosítása, illetve hatályon kívül helyezése iránti hathatós közbenjárásra a főtiszt. és méltóságos egyházkerületi közgyűlést a legmélyebb tisztelettel felkéri.

27. sz. A nagylétai ref egyház bejelenti, hogy az egyházközség az egyházi adó csökkentésére szolgáló államsegélyt igénybe venni nem kívánja. Bejelenti továbbá, hogy új adókulcsot fogadott el, a melyben az eddig szokásos terménybeli fizetés helyett az egyházi adó kész-

pénzben van meghatározva. A készpénzben kivetett egyházi adót az adófizetőkkel adókönyvecskék útján közli, a beszédést pedig ez évben három, jövőben pedig esetleg négy egyházfival eszközli.

Az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi azt, hogy a nagylétai ref. egyház az adó csökkentésére szolgáló államsegélyt igénybe venni nem kívánja. A termény adó megszüntetése céljából létesített új adókulcsot a maga részéről megerősíti és felsőbb megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli, mert az a szegényebb sorsu egyház tagokon könnyít, az eddig alkalmazott adókulcsnál igazságosabb és úgy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés jóváhagyta.

28. sz. Ugyancsak a nagylétai ref. egyház bemutatja a belhivatalnokok fizetésére vonatkozó új díjleveleket, melyeket az általa elfogadott új adókulcsnak megfelelőleg átalakított, illetőleg az eddigi természetbeli fizetések helyett készpénz fizetésre átváltoztatott. Bejelenti továbbá, hogy azokat a nagylétai határban levő tanyai lakókat, a kiket eddig adózás céljából az ujlétai egyháznak engedett, jövőben a saját egyháza javára fogja megadóztatni s egyuttal iskoláiban a 6-ik osztályt életbe lépteti.

A belhivatalnokok fizetésére vonatkozó új díjleveleket, melyeket úgy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés jóváhagyta s a belhivatalnokok szintén elfogadtak, az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja és felsőbb megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli, mert az új díjlevelek által a hivatalnokok fizetése nem csonkul. Tudomásul veszi egyuttal azt, hogy azokat a tanyai lakókat, akik saját határán laknak, de eddig az ujlétai egyháznál adóztak, saját adózási körébe vonja, valamint azt is, hogy iskoláiban a 6-ik osztályt életbelépteti.

29. sz. A szalacsi ref. egyház bejelenti, hogy az egyházi adó csökkentésére szolgáló államsegélyt igénybe

kivánja venni, és e célból az egyházi III. tcz. 13. §-ának a) pontjában meghatározott adókulcsot elfogadja és életbe lépteti, azzal a kikötéssel, hogy míg az államsegélyt meg nem kapja, addig a régi adókulcsot érvényében fentartja. Egyuttal az új adókulcsnak megfelelőleg a belhivatalnokok díjleveleit készpénz fizetésre átalakítván, annak megerősítését kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi és jóváhagyja a szalacsi ref. egyházközségnek azt a határozatát, a melylyel az államsegély igénybe vétele céljából az egyházi III-ik tcz. 13. §-ának a) pontjában meghatározott adókulcsot úgy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés útján elfogadta és életbe lépteti. Azonban a belhivatalnokok fizetését tartalmazó új díjleveleket csak azzal a kikötéssel hagyja jóvá, ha azokban a rozsfizetés és tűzifa árát a konventi utasításokban foglalt értékek szerint számítja át, mert az említett fizetéseket az egyház olyan csekély összegben értékelte és változtatta át készpénz fizetésre, hogy ezáltal a belhivatalnokok fizetése csonkulna. Felhívja tehát az egyházközséget, hogy a díjlevelekben a konventi utasításban jelzett értékek szerint állapítsa meg a fizetéseket; s egyuttal megbizsa esperes urat, hogy ha a szalacsi egyházközség a díjleveleket a fentiek szerint pótolja, azt az egyházmegye nevében erősítse meg és felsőbb jóváhagyás végett az őszi egyházkerületi közgyűlésre terjessze fel.

30. sz. A szalacsi ref. egyházközség bejelenti, hogy miután új adókulcsot léptetett életbe, a melynek következtében az adó kivetése és beszedése körüli teendők megszorodtak, ennél fogva az egyházgondnok teendőinek könnyebbitése céljából algondnoki állást szervez évi 60 korona fizetéssel. Az algondnok jogaira és kötelességeire, valamint az alantasabb kezelő tisztviselők jogaira és kötelességeire vonatkozó szabályzatot bemutatja és annak jóváhagyását kéri

Az egyházmegyei közgyűlés az algondnoki

állás szervezéséhez hozzájárul, az algondnok, valamint a kezelő tiszviselők és iskola szolgálataira és kötelességeire vonatkozó szabályzatokat pedig jóváhagyja.

31. sz. A szalacsi ref. egyház az új egyházi törvények végrehajtása tárgyában hozott 1907. évi augusztus 11-iki egyháztanácsi 2. 5. 6. 7. 10. 11. 18. 22. számú határozatoknak jóváhagyását kéri.

A 2. számú határozat azzal hagyatik jóvá, hogy a Vasad községben és a Szt.-László majorban lakó református hívek Gálospetri ref. egyházközséghez, a Kopócz pusztán lakó ref. hívek pedig — mint szórvány — Szalacs ref. egyházközséghez tartoznak.

Az 5. számú határozatot, melyben az egyháztanács az egyházközségi közgyűlést képviselői alapon kívánja szervezni, az egyházmegye jóváhagyja és úgy erre, valamint több más egyházközségre vonatkozó, ide irányuló javaslatát az egyházkerületi közgyűléshez külön terjeszti fel.

A 6. számú határozatot, melyben az egyháztanács tagjainak számát 20-ban állapítja meg, azzal a pótlással hagyja helyben, hogy két póttag választandó, kiknek jogait az I. tcz. 32. §. szabályozza.

A 11. és 18. számú határozatok jóváhagyatnak; ellenben a 7. számú határozatot, mely a választásokat szavazólapok alkalmazása nélkül kívánja foganatosítani, továbbá a 22. számú határozat a) pontját, mely az iskolaszék megalakítását mellőzi, mint törvényelleneseket — megsemmisíti, — a 10. számú határozatot tudomásul veszi; — a 22. számú határozat b) pontjára vonatkozólag pedig utasítja az egyházközséget, hogy ha tanítóit saját jövedelméből fizetni nem képes, akkor e tárgyban a III. t. cz. 14. §. értelmében felszerelt kérvényt nyújtson be az egyházmegyéhez.

32. sz. A bályoki ref. egyház elhatározta, hogy az államsegélyt egyelőre nem kívánja igénybe venni, a rég. adókulcsot fentartja és e határozatának jóváhagyását kérii

A közgyűlés e határozatokat tudomásul veszi; azonban az adókulcs további fentartására vonatkozó határozat jóváhagyását mellőzi, mert a régi adókulcs már jóváhagyatván, az újabbi megerősítést nem igényel.

33. sz. Ugyancsak a bályoki ref. egyház elhatározta, hogy miután az egyházigazgatók fizetését nem kapnak, ennél fogva azokat ezután is egy évi időtartamra választja és e határozat jóváhagyását kéri.

Mint hogy e határozat az I. t. cz. 117. §-ába ütközik, ennél fogva azt a közgyűlés jóvá nem hagyja, hanem megsemmisíti és utasítja az egyházközséget, hogy gondnokait a törvény értelmében három évre válaszsza.

34. sz. A szentjőbbi ref. egyházközség bejelenti, hogy az egyház tulajdonát képező s a lelkész javadalmasát képező pincze, mely a községen kívül, a pinczesoron van, olyan roskadozó állapotban van, hogy az abba való bemenetel életveszélyes, — kijavitása pedig nagyon költséges, ennél fogva úgy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés elhatározta, hogy ezt a pinczét nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladja, a befolyó vételárból pedig a lelkészi lakon új pinczét épít.

A közgyűlés a határozathoz elvileg hozzájárul; utasítja azonban az egyházközséget, hogy ha az adásvevési szerződés a legtöbbet ígérővel megkötöti, azt jóváhagyás végett ide mutassa be. Együttal kimondja, hogy a vételár a lelkész javadalmát fogja képezni és az másra, mint új pincze építésére, az egyházmegye beleegyezése nélkül nem fordítható.

35. sz. Az érolaszii ref. egyháztanács és egyházközségi közgyűlés a falu végén fekvő, érolaszii 65. sz. tkvi. betétben foglalt beltelkes házat, mivel aránylag kevés jövedelmet hoz, fentartása pedig sokba kerül, nyil-

vános árverésen eladni határozta azzal a kikötéssel, hogy a befolyó vételár a „faanyagok beszerzésére tett alapítvány“-hoz csatoltassék és annak kamata az egyházi épületek és kerítések fentartására fordítottassék. Kéri az e tárgyban hozott határozatának és a bemutatott szerződés jóváhagyását.

A közgyűlés a bemutatott adásvevési szerződést megerősíti és felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli. Egyuttal hozzájárul az egyházközség ama határozatához, hogy a 621 korona vételár a faanyagok beszerzésére tett alapítványhoz csatoltassék, a melynek kamata az egyházi épületek és kerítések fentartására fordittatik.

36. sz. Olvastatott Ablonczy József piskólti lelkész kérvénye, melyben hivatkozással véres agy gutaütés miatti szolgálatképtelenségére, teljes vagyontalanságára és jövedelmének — congruás lelkész levén — csekély voltára, a káplántartási államsegélynek részére leendő kieszközölését kéri.

Egyházmegyénk már az 1905. évi tavaszi közgyűlésének 15. sz. végzésében a legmelegbben ajánlotta egyházkerületünk figyelmébe a piskólti egyházat, kérve e most még virágzó, de agg lelkészének nagymérvű elgyengülése, szolgálatképtelensége miatt, már is szemlátomást hanyatló egyházban, a káplántartási alapból egy segédlelkészi állás szervezését.

Akkori kérésünk a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés által méltánvoltage, amennyiben az 1905. évi májusi kerületi közgyűlés 35. számú végzése szerint, az egyházmegye határozata jóváhagyatott. Daczára azonban e jóváhagyó határozatnak Ablonczy József piskólti lelkész részére a káplántartási átalány előttünk ismeretlen okok miatt — nem lett folyósítva, pedig nevezett lelkész épen a főtiszt. Egyházkerület fenti határozatára támaszkodva 1906. szept. 1-től — a főtiszt. püspöki hivatalnak 2610/906. s esperesi hivatalunknak 192/906. sz. felhatalma-

zása alapján kibocsátott segédlelkészt alkalmazott a hivatalos teendők végzésére.

Ez alkalommal ismételten s a legmélyebb tisztelettel kéri fel egyházmegyénk a főtiszt. és méltóságos Egyházkerületi közgyűlést, miszerint tekintetbe véve a piskólti egyháznak a lelkész szolgálatképtelensége miatti szomorú helyzetét, többször nevezett lelkész részére a káplántartási átalányt folyósítani s amennyiben Ablonczy József piskólti lelkész épen egyházkerületünk 35/1905. számú végzése alapján alkalmazott maga mellé segédlelkészt, részére a káplántartási átalánynak 1906. szept. 1-től 1907. aug. 31-ig terjedő időszakra leendő — utólagos — kiutalását elrendelni kegyesen méltóztassék.

37. sz. Bakos József volt piskólti segédlelkész, azzal a kéréssel járul egyházmegyéhez, hogy a piskólti egyházban eltöltött egy évi segédlelkészi illetményét 500 koronát, — mely összeg az 1905. májusi Egyházkerületi közgyűlés 35. sz. végzése alapján, államsegélyből lett részére kilátásba helyezve, de ismeretlen okoknál fogva nem folyósított — az egyházmegye közigazgatási pénztárából előlegezze addig is míg az egyhm. által megsürgetendő államsegély kiutaltatnék.

Közgyűlés a kérés első részét nem teljesítheti, mivel közigazgatási pénztárunk nincs olyan helyzetben, hogy káplántartási átalányt előlegezhessen; a mennyiben azonban teljesen át van hatva folyamodó szolgálatai díjazását illető kérése jogos voltának érzetétől a káplántartási átalánynak 1906. szept. 1-től 1907. aug. 31-ig, a piskólti lelkész — mint káplánt alkalmazó lelkész — részére leendő — utólagos kiutalása iránt, a főtiszt. és mélt. egyházkerületi közgyűlésnél, a szükségelt lépéseket készséggel megteszi.

38. sz. Az éradonyi ev. ref. egyháztanács düledező iskolája helyett új, a kor kívánalmának megfelelő iskolát akarván építtetni, e célra — saját erejéből képtelen

levén egy ily arányu építkezés költségeit viselni — a fel-
emelt államsegély 20%-kából Egyházkerületünk által
„Népiskolák töke segélyalapja“ czimen létesített alapból
7000 korona tökesegély adása illetve biztosítása iránti
kérvényének Egyházkerületi közgyűlésünkhöz pártoló fel-
terjesztését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk, habár tudja,
miszerint a nevezett alapból csak az 1908. év
őszén folyósíttatnak segélyek, mindazonáltal is-
merve az éradonyi egyház iskola épületének
tarthatatlan voltát s emiatt az építkezés elodáz-
hatatlan szükségességét valamint a csekély lélek-
számmal bíró egyház nagymérvű szegénységét,
amely miatt segélyezés nélkül az iskolaépítéshez
hozzá sem foghat, a legmelegebben ajánlja kér-
vényező egyházat Egyházkerületünk atyai jóin-
dulatába, s a legmélyebb tisztelettel kéri a fő-
tiszt és mélt. egyházkerületi közgyűlést, hogy az
éradonyi egyháznak a kért segélyt megadni,
illetve annak az 1908. őszén leendő kiutalásá-
nak biztosítása által az építkezésnek már a jövő
év tavaszán megkezdhetését lehetővé tenni ke-
gyesen méltóztassék.

39. sz. Olvastatott az álmosdi ev. ref. egyház kér-
vénye, melyben építkezésből származott adósságainak
fedezésére az országos ref. egyházi közalap építési pénz-
tárából 7000 korona töke segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk az álmosdi
egyházat, a kérvénybea előadott s általa ismert
okok alapján a kért segélyre a legmelegebben
ajánlja.

40. sz. Olvastatott az értarcsai ev. ref. egyháztanács
kérvénye, melyben építkezésből származott adósságainak
fedezésére az országos ref. egyházi közalaphoz 4000 ko-
rona tökesegélyt kér.

Közgyűlés az értarcsai egyházat, mint a
mely az egyetemes konvent 1903. évi jun.
3 6. napjain Budapesten tartott ülésének
jegyzőkönyve szerint, az 58. jegyzőkönyvi szám

alatt (260 lap) a 4000 korona tőkesegélyre másodsorban előjegyeztetett, a kérvényben felhozott s a valóságnak mindenekben megfelelő indokok alapján a kért segélyre a legelső sorban és a legmelegebben ajánlja.

41. sz. Olvastatott a kéczi ev. ref. egyháztanács kérvénye, melyben építkezésből származott adósságainak törlesztése és újabb építkezési költségeinek fedezésére, az országos ref. egyházi közalapból 2400 illetve 4000 korona tőkesegélyt kér.

Közgyűlés a kéczi egyházat, — ámbár kérvénye felszerelés nélkül lett beterjesztve — mivel az egyetemes konvent 1903. évi jun. 3—6. napjain Budapesten tartott ülésében, a jegyzőkönyv 58. számának bizonyossága szerint (260. lap) 2400 korona tőkesegélyre másodsorban előjegyeztetett és mivel a segélyezésnek szükséges voltát bizonyító okok ma is fen állanak a kért 2400, illetve a szükség fokozott mérvéhez képest a 4000 korona tőkesegélyre a legmelegebben ajánlja.

Segély kérvények.

a) *Reform. segélyegyleti segélyért folyamodnak.*

42. sz. A G.-petrii egyház.

Ezen csekély népességű, nagymérvű építkezései miatt anyagilag kimerült s adósságokkal is terhelt — de hitbuzgó egyházat, egyházmegyei közgyűlésünk a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

43. sz. A M.-petrii leányegyház.

Egyházmegyénknek ez egyetlen leány egyházát, mely a közelebbi évben templomát, előkönyörgői lakát és iskoláját tűzvész folytán elvesztette s a romokból csak most kezd épülni, mint segélyezés nélkül egyáltalán fen nem tartható egyházat, egyházmegyei közgyűlés a leg-

első sorban s a legmelegebben ajánlja a kért segélyre.

44. sz. Az Alsó-ábrányi egyház.

Egyházmegyénknek e legkisebb népességű nemzetiség és felekezetek közé ékeltségénél fogva magyar nemzeti missiót teljesítő egyházát, egyházmegyei közgyűlés a legmelegebben ajánlja a segélyezésre.

45. sz. Az apát-kereszturi egyház.

Mint csekély népességű, megható szegénységénél fogva a segélyre valóban ráutalt, s nemzetiségek közzé ékeltségénél fogva missiót teljesítő egyházat; közgyűlés a kért segélyre melegen ajánlja.

46. sz. A kólyi egyház.

Közgyűlés e kevés népességű, igen szegény, de előre törekvő egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

47. sz. A kéczi egyház.

Ezen kevés népességű, vegyes ajku és vallásu községben levő, de igyekező egyházunkat, tekintettel rendkívüli szegénységére, közgyűlésünk a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

b) Rendkívüli államsegélyért folyamodnak.

48. sz. K. Szabó József alsó-ábrányi lelkész.

Közgyűlés e csekély jövedelmű, teljesen vagyontalan s az év folyamán érzékeny károkat szenvedett nagy családú lelkészt a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

49. sz. Szebeni József kiskerekii tanító.

Közgyűlés tekintve folyamodó fizetésének a megélhetésre is elégtelen voltát, s az év folyamán szenvedett érzékeny kárait, őt az általa kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

50. sz. Tárgyalás alá vétetett a debreczeni reform. egyházmegye 1907. jul. 24-én Debreczenben tartott rendkívüli közgyűlése jegyzőkönyvének 84. számából az o) pont, melyben nevezett egyházmegye az egyházkerületnek a III. t. cz. 8. §-ával kapcsolatos azon utasítását, hogy „az egyházi tisztviselők által fizetendő egyházi adók a haszonélvezetőkben levő egyházközségi földek állami adója után is mindig föltétlenül kirovandók, még abban az esetben is, ha a tisztviselők használatában levő föld adóját az egyházközség fizeti“ sérelmesnek tartván, ezen pontnak oly módoni megváltoztatását kéri egyházkerülettől, hogy „az egyházi tisztviselők által fizetendő egyházi adók, az állami I. oszt. személy és IV. oszt. kereseti adó után rovandó ki“ — s felhívja egyházmegyénket e kérés támogatására.

Egyházmegyei közgyűlésünk a debreczeni ref. egyházmegye fenti határozatát teljes egészében magáévá teszi, a Főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez e tárgyban felterjesztetni határozott kérvényt, az abban kifejtett indokok alapján támogatja és a fent jelzett sérelmes pontnak a fent irt módoni megváltoztatását a főtiszt. és mélt. egyházkerületi közgyűléstől a maga részéről is tisztelettel kéri.

51. sz. Olvastatott a heves-nagy-kunsági egyházmegye 1907. évi július hó 30-án Kisujszálláson tartott második rendkívüli közgyűlésének 53-ik jegyzőkönyvi száma, melyben nevezett egyházmegye a lelkészi nyugdíjintézet megalkotását, míg egyrésztől örömmel üdvözli, másrésztől mélységes aggodalmát fejezi ki ama súlyos s csaknem elviselhetetlen áldozatok miatt, miket a nyugdíjintézet felállítása különösen a régebb idő óta szolgáló lelkészekre ró, s megkeresni határozza a Főtiszt. egyházkerületi közgyűlést s ez uton a Főtiszt. és Mélt. egyetemes konventet, hogy a megalkotott nyugdíjtörvény sérelmes, sok tekintetben igazságtalan intézkedéseinek megváltoztatása végett kegyeskedjék sürgösen összehívni a zsinatot. Ezen határozatának pártolására a többi ref. egyházmegyék között egyházmegyénket is felhívja.

Egyházmegyénk lelkészi kara — e czélból

tartott értekezletén — szintén behatóan foglalkozott a lelkészi nyugdíjintézet kérdésével, s a sérelmek miatti agályait s azok orvoslása iránti kéréseit — a felsőbb egyházi hatóságok elé juttatás végett közgyűlésünk elé terjesztette; mihezképest egyházmegyei közgyűlésünk — habár a hevesnagykunsági lelkészi kar fent jelzett aggodalmait teljesen osztja — egyházmegyénk lelkészi karának e tárgyban hozott határozatát fogadja el és határozza felterjesztetni a főtiszt. és mélt. Egyházkerületi közgyűléshez.

52. sz. Olvastatott a nagyvárad reform. tanítónőképző intézet 1906. évi számadásainak megvizsgálásáról szóló igazgatótanácsi jelentés, mely szerint a házi pénztárnál 14379 K. 13 f. maradvány, a tanítóképző intézet pénztáránál 4729 K. 13 f. tulkiadás, a gyűjtőpénztárnál 3136 K. 39 f. maradvány az alapítványi pénztárnál 9479 K. 05 f. maradvány mutatkozik. Az intézet vagyoni állapota készpénzben, takarékpénztári könyveken és egyéb értékekben, az épületet és felszereléseket nem számítva a következő: Házi pénztár 8685 K. 24 f. gyűjtő pénztár 986 K. 51. f., alapítványi pénztár 7339 K. 01 f., tanítóképző-intézet pénztára 4389 K. 65 f., készpénz 10 K., összesen 21410 K. 41 f. — Olvastatott továbbá a fent nevezett intézet igazgató-tanácsának 1907. ápril 22-én 10. sz. a. hozott határozata, mely szerint a folytonosan növekedő drágaságra való tekintettel az intézet internátusában az 1907/8-ik iskolai évtől kezdődőleg az ellátási díjak az egész vonalon 100 koronával felemeltetnek. — Olvastatott végezetre a nagyvárad leányinternátus igazgatónőjének az 1906/7-ik iskolai évről beterjesztett jelentése, mely szerint az internátusban 60 növendék talált elhelyezést, akiknek előhaladása úgy tanulmányi, mint valláserkölcsi és fegyelmi tekintetben kielégítő s megnyugtató volt, az egészségi viszonyok is jók voltak.

Közgyűlés az 1906. évi számadásokat, ugy szintén az igazgatónő jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi és az internátusbeli ellátási díjak 100 koronával leendő felemeléséhez hozzájárulását adja.

53. sz. Magyary Miklós világi tanácsbíró, mint a székelyhidi egyházközség főgondnoka, hivatkozással az egyházmegyei közgyűlés 1907. május 1-én 21. sz. a. hozott határozatában foglalt megbízatására, jelenti, hogy a Székelyhidon fennálló, özv. Brém Jánosné tulajdonát képező s nyilvánossági jeleggel felruházott nőnevelő-intézetben megfigyeléseket tett a hitfelekezetünkhöz tartozó növendékek vallásos oktatására nézve, ámde azon szomorú meggyőződést merítette, hogy a nevezett intézetben jóformán semmi számbavehető, érdemleges intézkedés sem történik a református növendékek vallásos gondozásáról, a mennyiben a mult tanévben megállapított s a nélküli megengedhetetlenül kevés heti egy órai vallástanítás felületes hanyagsággal végeztetett és több ízben meg nem tartatván, el is maradt. Ily helyzetben hova-tovább valóra válik az a féltő aggodalom, hogy a nevezett intézetben, amely külföldben is elismerten erősen túlzó katolikus szellemben vezetetik, a református leánynövendékek főgékony ifjai lelkében a szent vallásunkhoz való tartozás öntudata lassankint elhalványodik és eképen ők a jövőben elvesznek evangyéliomi reformált egyházunkra nézve. Ezen aggodalmat még inkább megerősíti az a sajnálatos körülmény, hogy a jelen 1907/8-ik iskolai évben ez ideig még semminémű intézkedés nem történt azon intézetben a ref. vallás tanítása érdekében.

Közgyűlés megütközéssel vesz tudomást ezen tarthatatlan állapotokról s míg egyfelől a nagybuzgósgágu érdemes tanácsbíró — főgondnoknak elismerését nyilvánítja egyházunk iránti féltő szeretet sugallotta fáradozásaiért másfelől szigoruan felelőség terhe alatt felhívja a székelyhidi egyháztanácsot az E. T. VI. t. cz. 17. §-ában előirt kötelességének szoros szemmeltartására, felhívja nevezetesen arra, hogy haladéktalanul intézkedjék arra nézve, miszerint a nevezett nőnevelő-intézetben a református hittan hetenként legalább is két órán taníttassék s a ref. vallásu növendékek szorgalmasan látogassák a vasárnapi és ünnepi istentiszteleteket. Ezen vallástanítás és lelkigondozás az elaggott lelkész mellett alkalmazandó segédlelkész kö-

telességévé tétessék, akinek ezen tisztéért járó megfelelő díjazásának folyósítására az egyháztanács sürgetőleg szólítsa fel az intézet tulajdonosát, özv. Brém Jánosnét, mint akinek ez ugyanis kötelességévé van téve a népiskolai törvény rendelkezése szerint, a mit ha nevezett intézet-tulajdonos nem teljesítene, egyháztanács haladéktalanul tegyen jelentést erről a kir. tanfelügyelőséghez. Azon esetben, ha az intézet tulajdonosa által adott díjazás a fenti célra nem volna elégséges, a székelyhidi egyház köteleztetik a díjazás megfelelő összegig leendő kipótlásához hozzájárulni. Mindezen rendelkezések végrehajtásáról a jövő évi tavaszi egyházmegyei közgyűléshez jelentés-tétel elváratik.

54. sz. Az ér-köbölkuti egyház belhivatalnokai meglebbezik a presbytérium és az egyházközségi közgyűlés azon határozatát, mely szerint a belhivatalnokok tűzifa-illetménye pénzre átváltoztattatik oly módon, hogy egy öl tűzifa ára 14 koronában, beszállítási fuvardíja pedig 3 koronában állapittatik meg; felebbezésükben hivatkoznak a tűzifa árának folyton növekvő drágulására és a beszerzés s befuvarozás fokozódó nehézségeire, a mely szempontok figyelembe vételével az egyház határozata reájuk nézve díjlevél-csonkítást jelentene.

Közgyűlés nem kíván e vitás kérdésben döntő határozatot hozni, a mennyiben az ilyen természetű pénzzé-átváltoztatási vagy megváltási ügyek elhatározása egyedül az érdekelt felek közös megegyezésétől tétetik függővé, az egyházmegye csupán jóváhagyó megerősítését adja az ilyen egyezményekhez. Épen azért a felebbezés a benyújtóknak visszaadatik oly megjegyzéssel, hogy ha az egyház és belhivatalnokok nem tudnak megegyezni a tűzifa pénzváltására nézve, önként visszaáll a tűzifa természetben való kiszolgáltatásának régebbi gyakorlata. De meg máskülönben az új egyházi adózási rendszer életbeléptetése alkalmával minden vonalon a konvent által megszabott árszámitások lesznek irányadók.

55. sz. Az ér-köbölkuti egyháztanács felterjeszti megerősítés végett azon határozatát, mely szerint az iskolatermek fűtésének régi módját, hogy a gyermekek maguk hordják fel a tüzfát, megváltoztatja olyképen, hogy ezután az iskolák fűtésére szükséges famennyiséget az egyház maga szerzi be és a beszerzés költségeit az iskolába járó gyermekek szülőire veti ki.

Közgyűlés az egyháztanács helyes és korszerű határozatát készséggel megerősíti; azonban, minthogy a presbytérium határozatában semmi konkrét számszerű megállapítás nem foglaltatik, elrendeli a határozatnak azzal leendő kibővítését, hogy a két iskola fűtésére 2—2 öl, tehát 4 öl tüzifa szereztessék be évenként, a beszerzési költségek fedezésére pedig, — tekintetbe véve egyrészt a tüzifa ölének mintegy 25 koronát tevő összes költségeit, másrészt a két iskola növendékeinek mintegy 200-ra tehető létszámát, — az iskolás növendékekre évi 50 fillér fűtéspénz rovassék ki.

56. sz. A bihar-diószegi egyháztanács jelenti, hogy a megüresedett kántor-tanítói állásra Diószegi János tarczali kántor-tanítót választotta meg s kéri ezen választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi és jóváhagyja, Diószegi János megválasztott kántor-tanítót ezen állásában megerősíti s az egyházmegye kötelékébe bekebelezi; kötelezi úgy őt; mint a választó egyházat a bekebelezési díjaknak pontos beszolgáltatására.

57. sz. A szalacsi egyháztanács jelenti, hogy Tóth Miklós kántortanító az egyházmegyei közgyűlés 1907. május 1-én 33. sz. a. hozott végzése értelmében Faragó Ambrus végzett tanítóképezdészt helyettes kántortanítóul alkalmazta és ezen alkalmazáshoz az egyháztanács is hozzájárult; jelenti továbbá, hogy Bencsik András ideiglenesen alkalmazott leánytanítót, miután oklevelét megszerezte, rendes leánytanítóul megválasztotta; jelenti végre, hogy a kis fitanítói állásra Saja Vilmos okleve-

les tanítót megválasztotta; — kéri ezen intézkedések helybenhagyását, illetve a választások megerősítését.

Közgyűlés Faragó Ambrus helyettes kántortanítóul alkalmazását jóváhagyja; Bencsik András és Saja Vilmos megválasztott tanítókat állásaikban megerősíti s az egyházmegye kötelékébe bekebelezi, kötelezvéen ugy a választó egyházat, mint a megválasztott tanítókat a bekebelezési díjaknak pontos befizetésére.

58. sz. A szentjobbi egyháztanács jelenti, hogy ideiglenes alkalmazásban volt tanítóját, Tollas Istvánt, miután oklevelét megszerezte, állandósította, illetve rendes tanítónak megválasztotta s kéri ezen intézkedés helybenhagyásával a választás megerősítését.

Közgyűlés a kérelmet teljesíti és a választást tudomásul vévén, Tollas István megválasztott tanítót ezen állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítóinak sorába beiktatja, kötelezvéen ugy a választó egyházat, mint a megválasztott tanítót a bekebelezési díjaknak pontos befizetésére.

59. sz. A kakadi egyháztanács bejelenti, hogy Mikó József ideiglenes minőségben alkalmazott tanítója oklevelét megszerezte és ennek folytán az egyháztanács őt állandósította, illetve rendes tanítónak megválasztotta; — kéri ezen intézkedésének jóváhagyását és a választás megerősítését.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és Mikó József rendes tanítót állásában megerősíti s őt egyházmegyénk tanítóinak sorába beiktatja, kötelezvéen ugy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjaknak pontos beszolgáltatására.

60. sz. Az ér-köbölkuti egyháztanács bejelenti, hogy a megüresedett leánytanítói állomásra Gellért Gyula csomaközi tanítót választotta meg meghívás folytán s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást jóváhagyja és Gellért Gyula megválasztott tanítót jelen állásában megerősíti s őt egyházmegyénk kötelékébe be-

kebelezi; egyszersmind kötelezi ugy a választó egyházat, mint a megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak pontos befizetésére.

61. sz. Olvastatott Nagy Imre szalacsi lelkésznek kérelme, melyben az ér-mibályfalvai kör lelkész-dékáni tisztségétől leendő felmentését, egészségi okokra hivatkozással, kéri.

Közgyűlés a lemondást sajnálattal veszi tudomásul és a távozó lelkész-dékánnak lelkiismeretes buzgósággal s kiváló szakértelemmel teljesített működéséért elismerő köszönetét nyilvánítja; az ekként megüresedett lelkész-dékáni állásra pedig Molnár József ér-tarcsai lelkész urat választja meg.

62. sz. Olvastatott a csokalyi egyház kérvénye, melyben az országos ref. egyházi közalap évi járulékait a csokalyi egyházra nézve 60 koronában kéri megállapíttatni.

Az egyházi törvény IV. t. cz. 5-ik §. az országos ref. egyházi közalap évi járulékait, a hívek lélek számához mérten, világosan és félre nem érthető módon állapítván meg, egyházmegyei közgyűlésünk jogkörén kívül esik, a törvényben megszabott adókulcs módosítása: mihez képest utasítja közgyűlés a csokalyi egyháztanácsot, hogy az 1907. évi közalapi járulékot az eddigi kulcs szerint fizesse be egyházmegyei pénztárba, jövőre nézve pedig a törvény rendelkezései szerinti összeget vegye fel költségvetésébe.

63. sz. A kéczi ref. egyháztanács jelenti, miszerint az 1908. év tavaszán — az egyháztanács és egyházközségi közgyűlés egyező határozatai alapján — új tanítói lakot akar építtetni, azonban mert a tervrajzot és költségvetést — nem lévén azokkal készen — nem terjesztheti be, arra kéri közgyűlést, miszerint hatalmazza fel nagy t. esperes urat, a hozzá beterjesztendő tervrajz és költségvetés megerősítésére és az építkezés engedélyezésére.

Közgyűlés a kérelmet teljesíti s nagytt. esperes urat a betérjesztendő tervrajz és költségvetés megerősítésére és azok alapján az építkezés engedélyezésére felhatalmazza.

64. sz. A székelyhidi kaszinó választmányának azon lekötetező szivességéért, mely szerint a kaszinó termeit az egyházmegyei közgyűlés rendelkezésére átengedni kegyeskedett:

közgyűlés ez alkalommal is kifejezi hálás köszönetét.

65. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével: Szatmári Sándor egyházi, Konrád László és Dobozy Kálmán világi tanácsbírák és Fazekas Imre egyházi főjegyző bizatnak meg.

Az 1—9. 22—26. 36—51. 62—65. számokat jegyzette: Fazekas Imre egyh. főjegyző.

A 27—35. számokat jegyzette: Dr. Babós János világi főjegyző.

A 10—21. számokat jegyzette: Veress István lelkész, értekezleti jegyző.

Az 52—61. számokat jegyzette; Balogh Ferencz egyh. aljegyző.

Hitelesítettett:

Érmihályfalva, 1907. október 31.

Fazekas Imre,
egyh. m. e. főjegyző.

Szatmári Sándor,
egyh. megyei egyházi tanácsbíró.

Dobozy Kálmán,
egyh. m. v. tanácsbíró.

Konrád László,
egyh. m. v. tanácsbíró.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

1. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az érmelléki ref. egyházmegyei közigazgatási bíróság által Székelyhidon 1907. évi október 1. napján d. u. 5 órakor, Tóth Miklós szalacsi ref. tanítónak a szalacsi ref. egyház ellen 1906/1907. évi tanítói fizetésének kiadása iránt folyamatba tett vitás ügyében.

Jelen voltak: *A bíróság részéről*: Marjay Péter esperes és Fényes Endre egyházmegyei gondnok, mint társelnökök, Vecsey Sándor, Szathmáry Sándor, Végh József egyházi, — Magyar Miklós és Konrád László világi tanácsbírák; Dr. Babos János jegyző.

A felek részéről: Nagy Imre ref. lelkész és Fazekas András gondnok az egyház képviselőjében, Tóth Miklós panaszos személyesen.

Marjay Péter esperes az ülést megnyitván, Dr. Babos János előadót az ügy előadására felhívta, a ki is a panaszlevél tartalmát felolvastván, ennek megtörténte után a panaszolt egyházközség képviselőit nyilatkozat tételre hívta fel.

Nagy Imre ref. lelkész az egyház képviselőjében előterjesztette, hogy a panasz nem alapos, mert Tóth Miklóst a szalacsi ref. egyház a 70-es években Szentgyörgy naptól kezdődőleg választotta tanítójának; fizetését mindig Szentgyörgy naptól Szentgyörgy napig folyósította, úgy, hogy mikor a tanítók éve szeptember 1-től másik évi szeptember 1. napjáig állapított meg, Tóth Miklós évi fizetése akkor is a régi gyakorlat szerint adatott ki. Ebből következik, hogy Tóth Miklósnak csak az 1907. évi ápril

24-től jár fizetés, a melynek jogosságát az egyházközség el is ismeri s azt eddig azért nem fizette meg, mert az egyházközségi tagoktól a terménybeli adók még most sem folytak be. Erre azonban Tóth Miklósnak már 100 korona előleget adott.

E nyilatkozat után peres felek között a következő egyezség jött létre:

A szalacsi ref. egyház kötelezi magát arra, hogy Tóth Miklós tanítónak az 1907. évi ápril 24-től 1907. évi október 24-ig terjedő félévre járó termény fizetését kiadja, addig is neki havonként előre 100 korona előleget ad, a mely előlegeket a terményből, annak kiadása alkalmával levonja; az 1907. évi okt. 24-től nov. 1-ig terjedő időről, valamint november 1-től kezdve mindenkor, Tóth Miklós fizetését minden hónap elsején készpénzben folyósítja, s ebből tartozik Tóth Miklós a helyettes tanítót fizetni. A terményeket október 24-éig neki az egyház kiadja.

Tóth Miklós az 1906. évi okt. 24-től 1907. évi ápril 24-ig terjedő félévi időszakról támasztott követelésétől eláll és az 1907. évi ápril 24-től járó terménybeli fizetésének kiadására nézve az egyházközség által egyezségileg felajánlott és fentebb részletezett fizetési módozatot elfogadja.

Végzés.

A bíróság az egyezséget tudomásul veszi, jóváhagyja s annak folytán a további eljárást megszünteti.

Kmf.

Dr. Babós János,
v. jegyző.

2. szám.

Jelen voltak: Marjai Péter esperes, Fényes Endre egyházmegyei gondnok, mint elnökök Szathmári Sándor, Vecsey Sándor, Végh József egyházi, Konrád László, Magyar Miklós világi tanácsbírák, Dr. Várady Miklós egy-

házmegyei ügyész és Balogh Ferencz egyh. aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Tárgyalás alá vétetett Németh Lajos tóti-i tanító felebbezési kérvénye a tóti egyháztanács azon határozata ellen, mely szerint az ő tanítói állomását, melyről csupán szóbelileg s hátralékos követeléseit teljes kifizetésének feltétele alatt mondott le, az egyháztanács Molnár Gábor okleveles tanító megválasztásával betöltötte; továbbá azon határozat ellen, hogy az egyháztanács az esperes ur felhívására sem volt hajlandó Németh Lajos tanítót lemondási és nyugdíjazási ügyének végleges rendezése szempontjából még egy évig hivatalában megtartani; végül az egyháznak azon eljárása ellen, hogy a tanító követeléseit presbyteri végzésben foglalt ígéret daczára is f. évi okt. 1-ig nem egyenlítette ki.

A panaszló tanítónak és a panaszlott egyház lelkészének meghallgatása után a bíróság megállapítja egyfelől azt, hogy a tóti egyháztanács elhamarkodva járt el, midőn a tanítói állomást annak jogérvényes és törvényszerű megüresedése előtt új tanító választása által betöltötte; továbbá, hogy a tóti egyház nem tartotta be a tanító lemondásához kötött feltételt, a mennyiben mindez ideig nem szedette be s nem fizette ki az ő hátralékos követeléseit. Megállapítja a bíróság másfelől azt, hogy Németh Lajos tanító nem mutatta ki teljes alapossággal tételről-tételre követeléseit, sőt olyan tartozásokat is követel, a melyek már több év óta elévültek s így teljeséggel be nem hajthatók; továbbá, hogy a tanító többszöri meghívásra sem volt hajlandó az ügy rendezése és tisztázása céljából elszámolásra megjelenni. Mindezeknek alapján a bíróság ítélethozatal előtt felhívja a feleket, hogy lépjenek békességes megegyezésre a mi meg is történt a következő feltételek szerint.

Németh Lajos tóti tanító jelenlegi állásában s fizetésének élvezetében meghagyatik, azonban mint lemondását bejelentett tanító szabadságoltatik mindaddig, míg lemondásának s ebből kifolyólag nyugdíjaztatásának ügye végleges

elintézést nyer. Molnár Gábor rendes tanítóvá megválasztása nem erősített meg, hanem a tanítói állomás szabályszerű megüresedéséig csupán helyettes tanítónak tekintetik, mint a ki Németh Lajos tanító által alkalmaztatik s díjazását is ő tőle nyeri. Németh Lajos tanító mutassa ki tételesen jogos követeléseit, a melyeknek érvényessége visszamenőleg 3 évre állapittatik meg és a tótii egyház köteleztetik a tanító követeléseit a jelen végzés kézhezvételétől számított 15 napi elszámolási határidő alatt kifizetni. Abban az esetben, ha az egyháztanács és a tanító nem tudnának a követelés jogosságára és összegére nézve meggyezni, a kérő fél költségére egyházmegyei küldöttség fog Tótiban kiszállani.

Jegyzette

Balogh Ferencs.

egyh. m. e. aljegyző.

T Á R G Y M U T A T Ó.

1. Esperes a gyűlést megnyitja.
2. A jelenlevők összeszámláltatván a gyűlés megalakul. — Meg nem jelentek elmaradása igazoltatik.
3. Esperesi jelentés tudomásul vétetvén, jegyzőkönyvbe vétetni rendeltetik.
4. Egyh. m. egyh. aljegyző választása tudomásul vétetik, megválasztott aljegyző az esküt leteszi.
5. Nagy Sándor ujlétai megválasztott lelkész hivatalában megerősítettvén, bekebeleztetik.
6. Kánonszerű egyházlátogatásról beterjesztett esperesi jelentésből kifolyólag több intézkedések tételnek.
7. Ujjonnan választott tanítók a hivatalos esküt leteszik.
8. Kassay Matild kérvénye — gyámintézeti közgyűlés határozatával visszaadatik.
9. Gyámintézeti pénztárnok jelentése özv. Zsigó Endréné urnő adományáról hálás érzelmekkel tudomásul vétetik.
- 10—21. Lelkeszi értekezlet előterjesztései és javaslatai az új egyházi törvények életbeléptetésére vonatkozólag tudomásul vétetnek.
22. Egyházmegyénkre kötelező „Ügyrend“ megállapítottatik.
23. Adóügyi bizottság tagjául Végh József megválasztatik.
24. Tanító egyesület közgyűlésének, a gyámintézeti alapszabály módosítása tárgyában előterjesztése helyben hagyatik.
25. Tanító egyesület gyámintézeti számadása tudomásul szolgál.

26. Tanító egyesület őszi közgyűlésének 4-ik jegyzőkönyvi száma, egyh. kerületi közgyűléshez pártolólág felterjesztetik.

27. Nagylétai új egyházi adókulcs helyben hagyatik.

28. Nagylétai új díjlevelek helyben hagyatván, kerülethez felterjesztetnek.

29. Szalacsi új díjlevelek némi hiányok pótlása után, esperes által kerülethez felterjesztendők.

30. A szalacsi egyháznak az egyházi algondnok s egyéb alkalmazottakra vonatkozó szabályzata helyben hagyatik.

31. A szalacsi egyháztanácsnak az új egyházi törvények végrehajtására vonatkozó határozatai, módosításokkal helyben hagyatnak.

32. A bályoki egyház jelentése a régi egyházi adókulcsnak államsegély igénybe vétele nélküli fentartása iránt tudomásul vétetik.

33. A bályoki egyház a gondnok szolgálati éveinek meghatározására nézve a törvény I. t. cz. 117. §-ának betartására utasittatik.

34. Szentjobbi egyház kérvénye, pincze eladás tárgyában, elvileg elfogadtatván, további intézkedés végett kérvényező egyházhhoz visszatétetik.

35. Az érolaszii egyház adásvételi szerződése végleges megerősítés végett kerülethez felterjesztetik.

36. Ablonczy József piskólti lelkész kérvénye káplántartási átalány tárgyában, kerülethez pártolólág felterjesztetik.

37. Bakos József volt piskólti s. lelkész kérvénye, mint nem teljesíthető — visszaadatik.

38. Az éradonyi egyház segély kérvénye a „Népiszkolai tőke segély alap“-hoz pártolólág kerülethez felterjesztetik.

39—41. Az álmosdi, értarcsai és kéczi egyházak tőke segély iránti kérvényei kerülethez pártolólág felterjesztetnek.

42—47. Ref. segélyegyleti kérvények kerülethez pártolólág felterjesztetnek.

48—49. Rendkívüli államsegélyérti kérvények kerülethez pártolólág felterjesztetnek.

50. A debreczeni egyházmegye átirata a lelkészek megadóztatása tárgyában, kerülethez egyházmegyénk támogatásával felterjesztetik.

51. A heves-nagykunsági egyházmegye átirata nyugdíjintézeti ügyben, tudomásul szolgál.

52. Nagyvárad internátus jelentése tudomásul szolgál.

53. Székelyhidi ref. egyház főgondnokának jelentésére határozat hozatik.

54. Köbölkúti belhivatalnokok felebbező kérvényére a fa illetmény megváltása ügyében határozat hozatik.

55. A köbölkúti egyháztanácsnak az iskola fűtésére vonatkozó határozata helyeslőleg tudomásul vétetik.

56—60. A b.-diószegi, szalacsi, szentjobbi, kakadi, köbölkúti tanítók bekebeleztetnek.

61. Nagy Imre lelkész-dékán lemondása elfogadtatván, lelkész-dékánnak Molnár József értarcsai lelkész választatik.

62. A csokalyi egyház a közalapi adózás tárgyában, a törvény rendelkezéseinek betartására utasittatik.

63. A kéczi egyház tanítói lakás építésére vonatkozó kérvénye tudomásul szolgál, s esperes a tervrajz s költségvetés megerősítésére felhatalmaztatik.

64. A székelyhidi kaszinó választmányának köszönet nyilvánittatik.

65. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság választatik.

Kiadta: *Fazekas Imre* m. k.

egyh. m. e. főjegyző.

